

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Nationaal Crisis Centrum

Contactpersoon
T 070 751 50 50

Datum
6 mei 2020

agenda

ICCb Covid-19

Omschrijving	ICCb Covid-19
Vergaderdatum en -tijd	6 mei 2020, 10.00 uur
Vergaderplaats	NCTV
Aanwezig	

Afwezig

1. Opening

2. Algemeen beeld

- Presentatie RIVM
- Dashboard (voorzitter IAO)
- Omgevingsanalyse (NKC)

3. Voorbereiding besluitvorming MCCB

- Stukken worden ter vergadering uitgereikt

4. Maximaal controleren

- Stand van zaken start primair onderwijs (mondeling OCW)

5. Communicatie

- Kernboodschap

6. Rondvraag en sluiting

Ter kennisneming: Juridische inbedding protocollen

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

ICCb0506C

Verslag ICCB COVID-19

Woensdag 6 mei 2020, 10.00u

Departementaal vertrouwelijk

NICTV

Agenda

1. Opening
2. Algemeen beeld
 - Presentatie RIVM
 - Dashboard (voorzitter IAO)
 - Omgevingsanalyse (NKC)
3. Voorbereiding besluitvorming MCCB
4. Maximaal controleren
 - Stand van zaken start primair onderwijs (mondeling OCW)
5. Communicatie
 - Kernboodschap
6. Rondvraag en sluiting

1. Opening en mededelingen

I-

2. Algemeen beeld

Actuele aandachtspunten S&D

- Stapsgewijze implementatie van 'nieuwe normaal' gaat gepaard met onzekerheid, discussie en kan leiden tot sterke gevoelens van ongelijkheid (beschermingsmiddelen, bewegingsvrijheid en gebruik OV, economische ontplooiing).
- In Amsterdam, Den Haag en Utrecht werd op Bevrijdingsdag gedemonstreerd tegen de 'lockdown'.
- Behoefte aan langere termijnperspectief en (gepercipieerd) weinig zichtbare strategie leiden tot kritiek en extra druk op de geloofwaardigheid van overheid en experts.
- Druk op opening scholen/opvang door zorgen bij ouders en leerkrachten/medewerkers
- Bewaren van afstand mogelijk complexer na stapsgewijze heropening

Omgevingsanalyse (1)

11.1

- Media benoemen wat er vandaag (zeer waarschijnlijk) besloten wordt. Overall beeld is dat het Kabinet een routekaart gaat presenteren voor de volgende fase. Nederland gaat 'een nieuwe fase' in waarbij sectoren langzaam worden opgestart, het maatschappelijk leven weer wordt hervat, maar zonder de gezondheid uit het oog te verliezen, zo citeert AD een ingewijde. Volgens de Volkskrant is de 'mindset' veranderd en vinden veel Nederlanders het weer tijd voor het normale leven.
- Media stellen dat 'eerder dan verwacht' zal worden toegelicht hoe de komende 1- 1,5 jaar eruit komt te zien; de periode dat het nog zal duren voordat er een vaccin is.
- Volgens NRC is er een volgorde van versoepeling: 1) contactberoepen; 2) middelbare scholen; 3) restaurants; 4) culturele instellingen.

Omgevingsanalyse (2)

- Het frame in veel media is dat 'Rutte is gezwicht' voor de maatschappelijke druk tot versoepeling van de maatregelen en tot inzet van een 'bredere groep experts', naast het huidige OMT. De verwachting is dat dat team snel wordt geïnstalleerd.
- Mondkapjes zijn hete hangijzers. Aan de ene kant geeft het OMT geen eenduidig advies hierover, maar aan de andere kant neemt de druk toe ze breed in te zetten in de exitstrategie. OV-bedrijven eisen de inzet van mondkapjes én duidelijkheid van het Kabinet wie wel en wie niet met het OV mag. Volgens de sector is bij een ov-bezetting van 50% de 1,5 meter afstand niet haalbaar. Die zou moeten worden teruggeschoefd naar 1 meter. Beelden uit het buitenland over de (verplichte) inzet van mondkapjes voeren de druk op het besluit over mondkapjes toe.
- Media stellen dat er een flinke strijd in het Kabinet is gevoerd over de besluitvorming, met aan de ene kant Rutte en De Jonge en aan de andere kant Hoekstra, Wiebes en Koolmees.
- Volgens media worstelen Nederlanders met onzekerheid over de zomervakantie.

2. Presentatie RIVM

- Presentatie door Jaap van dissel
- Vragenronde n.a.v. RIVM toelichting:
 - Fin: verduidelijkingsvraag over de verzorgingstehuizen. > het betreft een pilot.
 - IenW: toetsingskader deelbaar? Ja, kan t.z.t. gedeeld worden met sectoren.

3. Voorbereiding besluitvorming MCCB

De volgende presentaties zijn doorgesproken:

- Presentatie voorbereiding besluitvorming MCCb
- Presentatie stapsgewijze verruiming
 - Incl. thema Mondkapjes
 - Incl. presentatie Openbaar vervoer

Deze worden op onderdelen nog aangepast t.b.v. MCCb. Die stukken worden ook nagezonden aan ICCb leden.

3. Opmerkingen n.a.v. presentatie Stapsgewijze verruiming en voorbereiding besluiten MCCb

11.1 10.2g

[Redacted text block containing multiple paragraphs of information, all obscured by grey bars.]

3. Opmerkingen n.a.v. presentatie Stapsgewijze verruiming en voorbereiding besluiten MCCb

11.1 10.2g

[Redacted text block containing multiple lines of text, all obscured by grey bars.]

3. Opmerkingen n.a.v. presentatie Stapsgewijze verruiming en voorbereiding besluiten MCCb

11.1 10.2g

[Redacted text block containing multiple lines of text, all obscured by grey bars.]

3. Opmerkingen n.a.v. presentatie Stapsgewijze verruiming en voorbereiding besluiten MCCb

11.1 10.2g

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

3. Opmerkingen n.a.v. presentatie over mondkapjes

11.1 10.2g

[REDACTED]

3. vragen n.a.v. presentatie OV

- geen opmerkingen

4. Maximaal controleren (VWS)

- Stand van zaken start Primair Onderwijs (OCW)
- terug in volgend ICCb

Komt 11.1

Communicatie-advies en -aanpak (1)

- Complexe communicatieve opgaves. Speech is belangrijke uitingsvorm, breed communicatief fundament nodig. Volle boodschappenwagen.
- Van 'alleen samen krijgen we corona onder controle'
Naar 'alleen samen houden we corona onder controle'
- Veel nadruk op versoepelingen, maar algemene maatregelen blijven
- Termen die om 1 lijn vragen:
 - (medische) mondkapjes vs mond- en neusbescherming/bedekking
 - triage vs 'fitgesprek' of 'controlegesprek'
 - 'vermijd drukte'

vandaag: onderzoek naar woordgebruik

Communicatie-aanpak (2)

- Actief informeren van partners (veiligheidsregio's en branches) direct na besluitvorming in MCCB

Belangrijkste producten die om 19.00 uur gereed moeten zijn:

- Speech
- Nieuwsbericht
- Visual
- Totaaloverzicht van aanpak & maatregelen (= bronbestand)

Daarna:

- Q&A's voor pers en publiek
- Rijksoverheid.nl en socials
- Vertaling Engels, ook voor posten
Duidelijke taal (voor laaggeletterden)

concept

Rijksoverheid

6 mei 2020

Versoepeling landelijke maatregelen tegen het coronavirus

Houd 1,5 meter afstand.

Vermijd drukte.

Werk thuis als het kan.

Was vaker je handen.

Heb je verkoudheidsklachten? Blijf dan thuis en ziek uit. Ben je ook benauwd en/of heb je koorts? Dan moet iedereen in het huis thuisblijven.

STAP 1

STAP 2

STAP 3

STAP 4

11 mei

Contactberoepen

Samenkomsten
(max. 10 personen)

Buiten sporten

Bibliotheek

Basisonderwijs en
kinderopvang

1 juni

Terrassen

Bioscoop
(max. 30 personen)

Restaurant / café
(max. 30 personen)

Culturele instellingen
(max. 30 personen)

Voortgezet
onderwijs

Praktijkonderwijs
examens op 15 juni

1 juli

Voorzieningen
campings en
vakantieparken

Bioscoop
(max. 100 personen)

Restaurant / café
(max. 100 personen)

Culturele instellingen
(max. 100 personen)

Georganiseerde
samenkomsten
(max 100 personen)

na 1 september

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Meer informatie:
rijksoverheid.nl/coronavirus
of bel 0800-1351

Punten volgens ICCb/MCCb

Punten voor verdere uitwerking:

- omgaan met 10 personen criterium (bijv voor thuisbezoek)
- pretpark en dierentuinen
- omgaan met 'coronafeestjes'

6. Rondvraag en sluiting

11.1 10.2g

- [Redacted text]
- [Redacted text]
- [Redacted text]
- [Redacted text]

Acties en afspraken ICCb 6 mei 10.00u

3. Voorbereiding besluitvorming MCCb

ACTIES:

- Presentaties voor MCCb worden conform discussie aangepast (specifiek aandacht voor "coronafeestjes", dierentuinen en pretparken, vakanties, samenkomst van 10 personen i.r.t. maximaal 3 personen op bezoek)
- NCTV en OCW bezien of monumenten moeten worden opgenomen onder stap 2a

AFSPRAKEN:

- Week tussen vraagstelling aan OMT en advies bij stap 2a (nu respectievelijk 15 en 20 mei)

4. Thema Maximaal controleren

ACTIES:

- Stand van zaken start primair onderwijs wordt geagendeerd voor volgend overleg

AFSPRAKEN:

- Stand van zaken start primair onderwijs niet in MCCB

Rijksoverheid

ICCb0506D

Dashboard aanpak COVID-19

5-5-2020

Dashboard COVID-19

Samenvatting – status 5 mei

Maximaal controleren		
	Capaciteiten toereikend?	Capaciteit is zorgelijk, maar trend is positief.
	Totaal aantal positief geteste mensen	41.087 (+317)
	IC-bedden bezet coronapatiënten	644 (-39)
	Aantal personen overleden	5.168 (+86)
	Beschikbaarheid zorgpersoneel	
	Beschikbaarheid hulpmiddelen	
	Testcapaciteit	

Zorg voor kwetsbare personen		
	Beperken fysieke en sociale contacten	Ziekteverzuim is verhoogd, maar daalt
	Voldoende opvang kwetsbare personen	Voldoende capaciteit
	Adviseren maatregelen personeel en mensen buiten ziekenhuis	
	Oproepen om naar elkaar om te zien, zeker naar kwetsbare mensen	

Continuïteit vitale processen en samenleving		
	Status continuïteit vitale processen	Personeel en middelen beschikbaar waardoor primaire proces goed kan functioneren.
	Status continuïteit cruciale processen	Personeel en middelen beschikbaar waardoor primaire proces goed kan functioneren.

Duiding sociaaleconomische situatie		
	Ontwikkelingen economie	Concrete cijfers zijn nog schaars, maar de beschikbare indicatoren duiden op een sterke krimp. De kans op een snel herstel (V-vormig) lijkt kleiner geworden. Dit komt mede omdat de verwachting is (o.a. van IMF, EC) dat de wereldhandel zwaar geraakt zal worden (>-10%), en niet in een jaar zal herstellen. Ook zijn er zorgen dat het virus herhaaldelijk de kop op kan steken na de eerste uitbraak.
	Ontwikkelingen arbeidsmarkt	De arbeidsmarkt reageert vertraagd: er zijn geen grote effecten in maart, maar er wordt een grote dip verwacht in april , afgaande op het aantal ww-aanvragen. Personen met een zwakke arbeidsmarktpositie, o.a. flexers en bepaalde zzp'ers, zullen de grootste klappen vangen.
	Voortgang sociaaleconomische maatregelen	Er wordt flink gebruik gemaakt van het noodpakket.
	Effecten maatregelen	Een voorzichtige conclusie is dat de noodmaatregelen het tempo van economische verslechtering doen afvlakken .

Caribische delen van het Koninkrijk	BES	CAS
Maximaal controleren		
Continuïteit vitale processen en samenleving		
Zorg voor kwetsbare personen		
Financieel/economisch		
Bijstandsverzoeken		

Legenda	
	Toereikend
	Aandachtspunt
	Zorgwekkend

Dashboard COVID-19

Samenvatting – status 5 mei

Maatschappelijke effecten	
Draagvlak voor aanpak/maatregelen	• Stapsgewijze implementatie van 'nieuwe normaal' gaat gepaard met onzekerheid en discussie en kan leiden tot sterke gevoelens van ongelijkheid • Behoeft aan langere termijnperspectief en (gepercipieerd) weinig zichtbare strategie leiden tot kritiek en extra druk op de geloofwaardigheid van overheid en experts. • Druk op opening scholen/opvang door zorgen bij ouders en leerkrachten/medewerkers • Wankel evenwicht verlengen maatregelen of juist versoepelen: risico op groeiende ontevredenheid samenleving en afname draagvlak versus situatie waarin burgers grenzen van maatregelen verder gaan opzoeken bij te grote versoepeling. • In Amsterdam, Den Haag en Utrecht werd op Bevrijdingsdag gedemonstreerd tegen de 'lockdown'.
Naleving	• Vergeleken met een paar weken geleden lijken burgers het minder nauw te nemen met maatregelen. • In de winkelcentra van diverse steden is het een stuk drukker in het weekend dan enkele weken terug
Handhaafbaarheid	• De stapsgewijze overgang naar het nieuwe normaal en de heropening van winkels en lokale contactberoepen kan leiden tot meer druk op handhaving
Signalen van maatschappelijke onrust /openbare-ordeproblemen	• Aanhoudende berichten over tekort aan persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) in frontlinie-beroepen; de discussie heerst of er voldoende PBM zijn als mensen buiten de zorg deze ook moeten gaan dragen (contactberoepen, OV). • Signalen van agressie in OV (bekogelde bussen die passagiers (moeten) laten staan)
Impact van maatregelen op de samenleving	• Groeiend besef van nieuwe realiteit over 1.5m-samenleving en zorgen over negatieve sociaal-maatschappelijke en economische vooruitzichten. Er lijkt steeds grotere behoefte aan toekomstperspectief. • Bewaren van afstand mogelijk complexer na stapsgewijze heropening, de stapsgewijze overgang naar het nieuwe normaal en de heropening van winkels en lokale contactberoepen zal drukte in de openbare ruimte mogelijk toenemen. • Hernieuwde aandacht voor sterk oplopende achterstanden reguliere zorg leidend tot additionele sterfgevallen (schaduwcrisis).
Neveneffecten van de maatregelen	• Aanhoudende zorgen over diverse schaduwcrises (economie, zorg, onderwijs) • Het drukkend effect op criminaliteit van corona lijkt voorbij – bijna weer gewone getallen

	Maatregelen	Exit-strategie
België	Maatregelen tot 4 mei. In veel opzichten vergelijkbaar met Nederlandse, maar wel strikter en dwingender.	• Exit in fasen (4 mei → 11 mei → 18 mei → 8 juni; besluit start nieuwe fase in week eraan voorafgaand) • 11 mei: huisbezoekverbod evt. versoepeld, non-foodzaken open (NB beperkte / gefaseerde toegang tot winkels) • 18 mei: basis- en voortgezet onderwijs hervatten geleidelijk lessen, thuisblijfplicht, huisbezoek- en samenscholingsverbod evt. versoepeld, kappers en musea evt. open, ploegsporten in clubverband in buitenlucht voorwaardelijk toegestaan • 8 juni: kleine openluchtevenementen toegestaan, restaurants evt. open • Mondkapje per 4 mei verplicht in OV en als 1,5m afstand niet kan (zoals bij contactberoepen). • Evenementen (groot) verboden tot 1 september
Duitsland	Maatregelen tot 11 mei. In veel opzichten vergelijkbaar met Nederlandse.	• Afschaling sinds 20 april (non-foodwinkels; kappers; BO; VO). 30 april: kerken, speeltuinen, musea, galeries, dierentuinen. Plan eerste herstart onderwijs. Vanaf 4 mei grote non-foodwinkels; kappers; rest BO VO • Mondkapje verplicht in OV; winkels; en als >1,5m niet kan, bijv. contactberoepen • Evenementen verboden tot 1 sep (NB deelstaten bepalen) • Zomervakantie: "reken niet op vakantie" • Overige (oa grensmaatregelen) verlengd tot 11 mei
Frankrijk	Maatregelen tot 11 mei. Onvergelijkbaar met Nederlandse, want veel strikter en dwingender	• Exit in fasen. Per 11 mei: thuisblijf-, huisbezoek, samenscholing versoepeld; verplaatsingen tot 100km van woonhuis toegestaan; positief getest: verplichte isolatie; non-food en markten open; kinderopvang, BO open; VVT-bezoek; kleine musea • 18 mei: VO open (15/klas; maskers verplicht)
Denemarken	Maatregelen tot 10 mei. In veel opzichten vergelijkbaar met Nederlandse	Afschaling per 15 april (kinderopvang; BO), per 20 april contactberoepen. Overige (oa grensmaatr.) verlengd tot 11 mei. Nog geen (echte) exitstrategie, afschaling obv opportuniteit. Testen belangrijk bij verdere exit
Zweden	Niet of nauwelijks overheidsmaatregelen, Veel vrijblijvende overheidsadviezen.	Overheid vertrouwt sterk op eigen verantwoordelijkheid burgers en bedrijven (zelfregulering). Wel groeiende nu dodental oploopt, i.h.b. in verpleeghuizen.
Zwitserland	Maatregelen zijn in veel opzichten vergelijkbaar met Nederlandse.	Exit in fasen per 27 april. Voor elke nieuwe fase check op haalbaarheid. Op deze wijze geleidelijke opening/hervatting: non-foodwinkels; BO; VO; musea; e.d. Ook versoepeling samenscholingsverbod verwacht.

Maximaal controleren

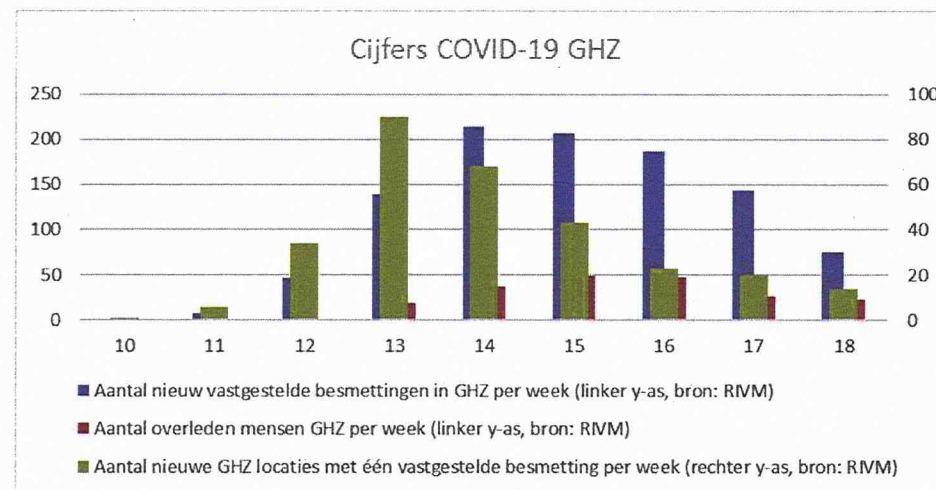
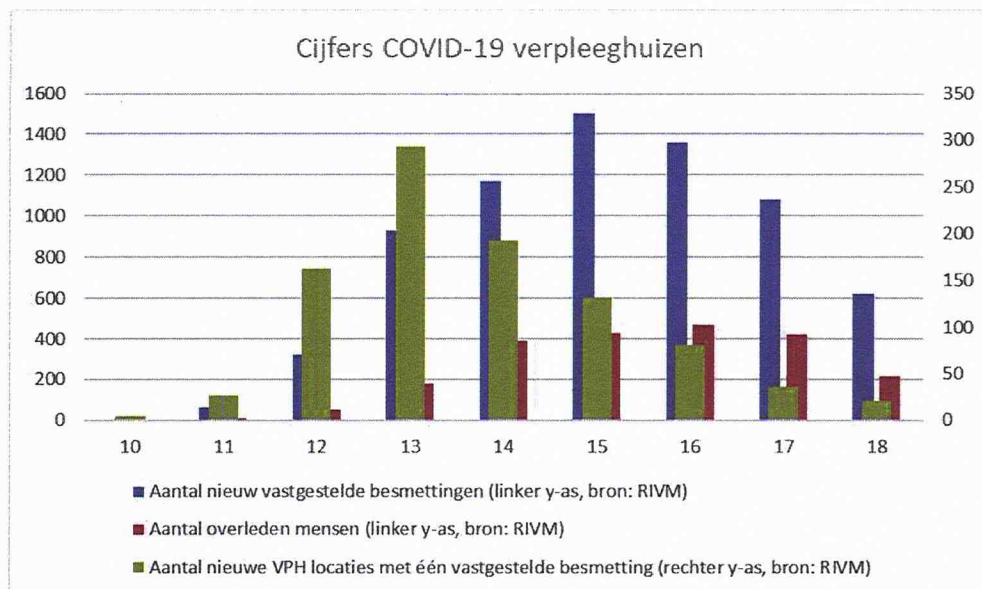

	Cijfers	Ma 27 apr	Di 28 apr	Woe 29 apr	Don 30 apr	Vr 1 mei	Zat 2 mei	Zon 3 mei	Ma 4 mei	Di 5 mei	Toelichting
Capaciteiten toereikend?											- Prognose-cijfers genoemd in technische briefing 25 maart (NVIC) en Kamerdebat. - NVIC geeft in de media aan dat de grens van IC-capaciteit rond de 2500 zit in verband met beschikbaarheid zorg-personeel
Totaal aantal positief geteste mensen		38.245 (+400)	38.416 (+171)	38.802 (+386)	39.316 (+514)	39.791 (+475)	40.236 (+445)	40.571 (+335)	40.770 (+199)	41.087 (+317)	
Ziekenhuisopname		10.521 (+65)	10.609 (+88)	10.685 (+76)	10.769 (+84)	10.854 (+85)	10.951 (+97)	10.995 (44)	11.037 (+42)	11.126 (+89)	
Totaal aantal IC-bedden		Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	
IC-bedden niet bezet		Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	
IC-bedden bezet coronapatiënten		905 (-29) (LCPS)	861 (-44) (LCPS)	804 (-57) (LCPS)	783 (-21) (LCPS)	735 (-48) (LCPS)	708 (-27) (LCPS)	688 (-20) LCPS	683 (-5) (LCPS)	644 (-39) (LCPS)	
IC-bedden bezet overige patiënten		367 (LCPS)	399 (LCPS)	431 (LCPS)	432 (LCPS)	426 (LCPS)	418 (LCPS)	382 (LCPS)	377 (LCPS)	394 (+17) (LCPS)	Capaciteit is zorgelijk, maar voor de komende dagen toereikend.
Huidige IC-capaciteit											
Aantal personen overleden		4.518 (+43)	4.566 (+48)	4.711 (+145)	4.795 (+84)	4.893 (+98)	4.987 (+94)	5.056 (+69)	5.082 (+26)	5.168 (+86)	
Aantal coronapatiënten ontslagen											

Zorg voor kwetsbare personen

Actielijn 1: Beperken fysieke en sociale contacten

	Peildatum 4 mei	Bron	VPH	GHZ
	Verdenking van besmetting	EPD's	4.234	999
	Bevestigde besmettingen op basis van test	RIVM	7.087	1023
	Waarvan als overleden geregistreerd	RIVM	2.164	204
	Aantal locaties met minimaal 1 bevestigde COVID-besmetting	RIVM	948	299
	% locaties met minimaal 1 bevestigde COVID-besmetting	RIVM	38%	12%

Zorg voor kwetsbare personen

Actielijn 1: Beperken fysieke en sociale contacten – ontwikkeling ziektemeldingen

Ontwikkelingen ziektemeldingen	Week 9	Week 10	Week 11	Week 12	Week 13	Week 14	Week 15	Week 16	Week 17
Resultaten VVT									
Ziekmeldingen	2,31%	2,97%	3,66%	4,01%	3,19%	2,69%	2,36%	1,98%	1,64%
Betermeldingen	-2,24%	-2,68%	-2,67%	-3,05%	-3,20%	-2,99%	-2,48%	-2,13%	-1,94%
Saldo ziek en beter	0,07%	0,28%	0,99%	0,96%	0,00%	-0,29%	-0,12%	-0,15%	-0,30%
Resultaten GHZ									
Ziekmeldingen	2,15%	2,78%	3,60%	3,67%	2,40%	1,82%	1,31%	1,09%	0,93%
Betermeldingen	-2,04%	-2,51%	-2,58%	-2,49%	-2,85%	-2,50%	-1,82%	-1,38%	-1,25%
Saldo ziek en beter	0,12%	0,26%	1,02%	1,18%	-0,44%	-0,69%	-0,51%	-0,28%	-0,32%
Resultaten ZKH									
Ziekmeldingen	2,59%	3,20%	4,20%	3,96%	2,54%	2,06%	1,72%	1,46%	1,36%
Betermeldingen	-2,42%	-3,18%	-3,15%	-3,17%	-2,89%	-2,55%	-2,16%	-1,77%	-1,66%
Saldo Ziek en Beter	0,17%	0,02%	1,05%	0,79%	-0,35%	-0,49%	-0,44%	-0,31%	-0,29%
Resultaten GGZ									
Ziekmeldingen		3,44%	4,52%	3,87%	2,28%	1,40%			
Betermeldingen		-3,05%	-3,44%	-3,15%	-2,84%	-2,15%			
Saldo Ziek en Beter		0,39%	1,08%	0,72%	-0,56%	-0,75%			

Zorg voor kwetsbare personen

Actielijn 2: Zorgcontinuïteit en voldoende opvang van kwetsbare personen

	20 apr	23 apr	28-apr
Capaciteit van niet-ziekenhuisbedden			
Totaal	7.038	7.540	6.067
Maximale opschaling	3.832	3.634	3.050
Vrij	1.986	2.858	2.171
Bezet	1.220	1.048	846

	Bron	Week 17	Week 18
Kwetsbare groepen in beeld			
<i>Mensen in huiselijk geweld situaties</i>			
- Meldingen huiselijk geweld politie	Nationale Politie	1.178	1.308
- Doormelding Veilig Thuis door politie	Nationale Politie	1.207	1.546
- Opgelegde tijdelijke huisverboden	Gemeenten	61	63
<i>Mensen met bestaande psychische / sociale kwetsbaarheid en risico op ontregeling</i>			
- acute dwangopname	Gemeenten	165	197
- contacten over suicidaliteit	113	1.874	1.735
- suicidepogingen gemeld bij de politie	Nationale Politie	124	103
- melding zelfdoding	Nationale Politie		26
- melding verward gedrag bij politie	Nationale Politie	2.096	2.194
<i>Mensen met bestaande psychische / sociale kwetsbaarheid zonder zorg en/of zonder dak/thuis</i>			
- melding overlast dakloos persoon	Nationale Politie	556	593
- meldingen verward gedrag/overlast			

Zorg voor kwetsbare personen

Actielijn 2: Zorgcontinuïteit en voldoende opvang van kwetsbare personen

		Wie	Toelichting
	Kwetsbare groepen en voortgang maatregelen		
	Dak- en thuislozen	VWS	Gemeenten hebben vrijdag 27 maart jl. een richtlijn voor de opvang van dak- en thuisloze mensen ontvangen waarin staat waar de hulp en ondersteuning minimaal aan moet voldoen. De implementatie van de richtlijn verloopt over het algemeen goed. Er zijn al veel goede voorbeelden in het land zichtbaar.
	GGZ-clients	VWS	Richtlijnen zijn gemaakt en worden nog getoetst door het RIVM. Inzet om na Pasen de Richtlijnen definitief te verspreiden en te implementeren.
	Mantelzorgers	VWS	Richtlijnen zijn getoetst door het RIVM. Richtlijnen worden gereed gemaakt voor publicatie/zijn gepubliceerd.
	Mensen voor wie dagbesteding wegvalt	VWS	Richtlijnen zijn getoetst door het RIVM. Richtlijnen worden gereed gemaakt voor publicatie/zijn gepubliceerd.
	Kwetsbare jeugd	VWS/OCW/SZW/JenV	
	Kwetsbare jongeren	VWS/OCW/SZW/JenV	
	Prostituees	J&V/SZW/VWS	De uitvoering van de maatregelen verloopt volgens plan
	Mensen die afhankelijk zijn van rechtsbijstand	J&V	
	Slachtoffers van mensenhandel	J&V	
	Mensen met verward gedrag/psychische stoornissen	J&V/VWS	
	Slachtoffers van huiselijk geweld	VWS/JenV	
	Mensen die afhankelijk zijn van betalen met contant geld	Fin	
	Gedetineerden en forensische zorg	J&V	

Zorg voor kwetsbare personen

Actielijn 3: adviseren maatregelen voor personeel en mensen buiten het ziekenhuis

Stand 1 april 2020	Instructie PBM	Instructie tests	Vraag en aanbod in kaart brengen – op termijn
Algemeen			Richtlijnen en instructies zijn gereed.
Verpleeghuiszorg			
Gehandicaptenzorg			
Wijkverpleging/thuiszorg			
Jeugdzorg			
GGZ			
Overig			

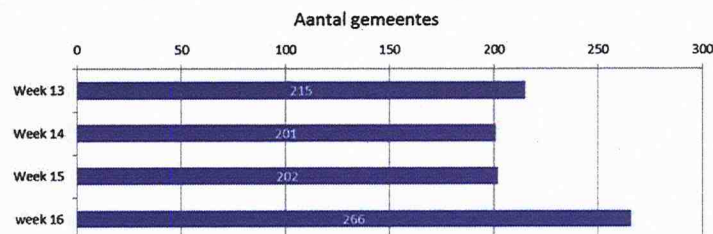
Continuïteit samenleving COVID-19 - Vitale en cruciale processen

Vitaal proces	Beschikbaarheid personeel	Benodigde middelen voor uitvoer proces	Vitaal proces	Beschikbaarheid personeel	Benodigde middelen voor uitvoer proces	Vitaal proces	Beschikbaarheid personeel	Benodigde middelen voor uitvoer proces	Cruciaal proces	Beschikbaarheid personeel	Benodigde middelen voor uitvoer proces
Landelijk transport en distributie elektriciteit (A)			Plaats- en tijdsbepaling middels GNSS (B)			Grootschalige productie/verwerking en/of opslag (petro)chemische stoffen (B)			Zorg, Jeugdhulp en (Maatschappelijke) Ondersteuning		
Regionale distributie elektriciteit (B)			Drinkwater-voorziening (A)			Opslag, productie en verwerking nucleair materiaal (A)			Leraren en personeel benodigd op school		
Gasproductie, landelijk transport en distributie gas (A)			Keren en beheren waterkwantiteit (A)			Toonbankbetalingsverkeer (B)			Openbaar vervoer		
Regionale distributie gas (B)			Vlucht- en vliegtuigafhandeling (B)			Massaal giraal betalingsverkeer (B)			Voedselketen		
Olievoorziening (A)			Scheepvaartafwikkeling (B)			Hoogwaardig betalingsverkeer tussen banken (B)			Transport van brandstoffen		
Internet en datadiensten (B)			Vervoer van personen en goederen over (hoofd)spoorweginfrastructuur (B)			Effectenverkeer (B)			Inzamelen, transporteren en zuiveren van afvalwater		
Internet-toegang en dataverkeer (B)			Vervoer over (hoofd)wegen (B)			Communicatie met en tussen hulpdiensten middels 112 en C2000 (B)			Inzamelen, transporteren en verwerken van afvalstoffen		
Spraakdienst en SMS* (B)			Basisregistraties personen en organisaties (B)			Inzet politie (B)			Kinderopvang		
Interconnectiviteit (transactie-infrastructuur voor informatie uit basisregistraties) (B)			Elektronisch berichtenverkeer en informatieverschaffing aan burgers (B)			Inzet defensie (B)			Media en communicatie		
						Identificatie en authenticatie van burgers en bedrijven (B)			Continuïteit hulpverleningsdiensten		
									Noodzakelijke overheidsprocessen		

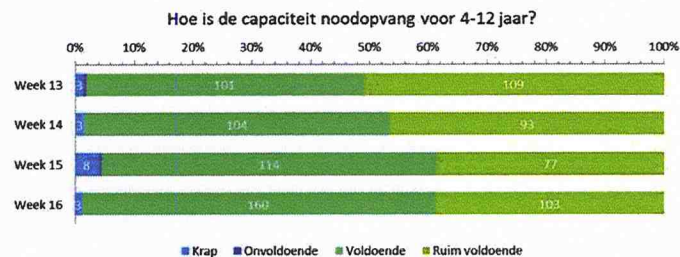

Continuïteit samenleving COVID-19 – Noodopvang onderwijsinstellingen

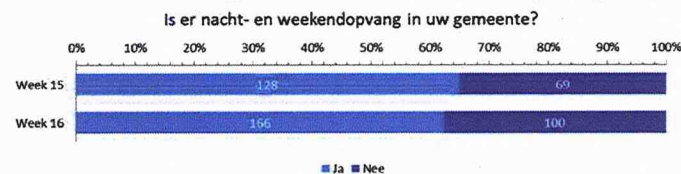
Aantal gemeenten met noodopvang

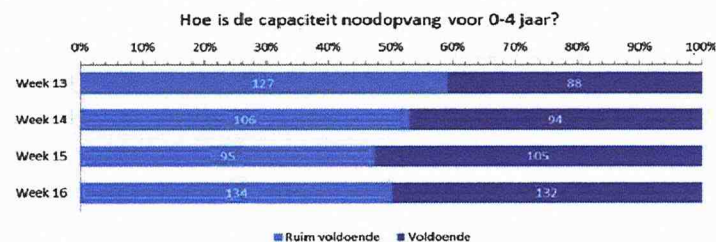
Capaciteit noodopvang 4-12 jaar

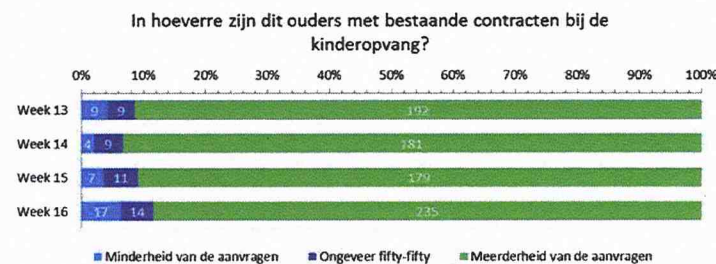
Is er ook vraag naar nacht- en weekendopvang?

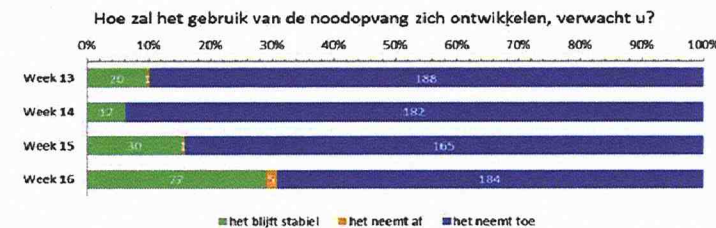
Capaciteit noodopvang voor 0-4 jaar

In hoeverre zijn dit ouders met bestaande contracten kinderopvang?

Hoe zal gebruik noodopvang zich ontwikkelen?

Belangrijkste cijfers (eerste realisaties)

- **De eerste internationale bbp-cijfers voor het 1e kwartaal zijn binnen en duiden op extreme min in 2e kwartaal.** Het negatieve effect van twee weken corona is al zeer groot, en overtreft voor EU-landen al het effect van de financiële crash van 2008. Verschillende analisten verwachten voor EU ruim 15-20% krimp in 2020K2.
- Het **consumentenvertrouwen en het producentenvertrouwen is nog nooit zo sterk gedaald** en historisch pessimistisch over de komende 12 maanden.
- Het **aantal gewerkte uren per week is eind maart fors gedaald** met 11% bij werknemers en 23% bij zelfstandigen.
- Het **aantal WW-uitkeringen** is met name gestegen in de horeca en catering (+224%), bij uitzendbedrijven (+143%), in de cultuursector (+94%) en onder jongeren van 15-25 jaar (+185%).
- Hoewel het aantal binnengekomen aanvragen voor de NOW afneemt, ligt **het gebruik van de verschillende regelingen hoog**. Zo zijn er ondertussen 150 duizend aanvragen voor de TOGS.

Kengetallen economie – Leading indicatoren

Indicatoren	Was	Huidig	Prognose	Toelichting
AEX-index	629 (19 feb) 460 (27 mrt) 504 (7 april)	492 op 4 mei	Na een dal van 404 punten lijkt de AEX wat te herstellen. De markt lijkt een recessie al wat te hebben ingeprijsd	De aandelenmarkt reageert ook sterk op beleid van centrale banken die momenteel flink verruimen.
Faillissementen (incl. eenmanszaken)	321 (feb '20) 326 (mrt) 47 (W13) 74 (W14) 97 (W15) 65 (W17)	112 (W17, 20-24 apr) 348 (afgelopen 4 weken)	Een stijging tov vorige week, vermoedelijk wordt sterke toename pas zichtbaar in de cijfers van april/mei	De stijging in de industrie valt op. In deze branche gingen 12 bedrijven failliet ipv 5 gemiddeld in een week. Tussen de aanvraag en het uitspreken van een faillissement kunnen enkele weken zitten. Bron: CBS.
Autoverkopen	33 duizend april 2019	15 duizend (april 2020) – 53% op jaarbasis	Zal zeer sterk dalen tov 2019	Bron: BOVAG
Inschrijvingen en opheffingen Kamer van Koophandel	Week 6 maart: 6086 inschrijvingen 2763 opheffingen	Week 17 april: 4272 inschrijvingen 2922 opheffingen	Inschrijvingen gaan dalen en opheffingen toenemen	Bron: (KvK)
Betalingsverkeer: pin-transacties	105 mln (W11) 105 mln (W12) 80 mln (W13) 80 mln (W14) 78 mln (W16)	Aantal pin-betalingen: 94 mln (W17)	Recent weer wat herstel , vraag is in hoeverre het lager zal liggen door voor coronatijd.	Na een lichte daling is er herstel, zo ook 50% (j-o-j) meer betalingen met iDeal Bron: BVN.

Kengetallen economie – Reguliere indicatoren

*Deze tabel is samengesteld uit de indicatoren die al beschikbaar zijn, of de komende 3 weken gepubliceerd worden.

Indicatoren	Was	Huidig	Prognose	Toelichting
Consumentenvertrouwen	-2 (feb) -2 (mrt)	-22 in april	Zal laag blijven, en mogelijk verder wegzakken (laagste punt ooit was in maart 2013 met -41)	Dit is de grootste daling ooit, maar niet de laagste stand ooit. Over de economische situatie in de komende 12 maanden is men nog nooit zo negatief geweest. Ook de koopbereidheid kreeg een flinke klap, maar ligt voorlopig nog boven de niveaus uit de Eurocrisis. (CBS)
Producentenvertrouwen	3,7 (feb '20) 0,2 (mrt '20)	-28,7 in april	Zal (zeer) laag blijven	Dit is de grootste daling ooit. Voor het eerst na september 2014 hebben negatief gestemde ondernemers de overhand. Het gemiddelde van de afgelopen twintig jaar is 0,8. (CBS)
Aantal werkenden (x1000)	9 057 (feb)	9 040 (mrt)	Zal verder wegzakken	De daling met 17 duizend personen (0,2%) ten opzichte van februari is de grootste sinds 2014. Doordat tegelijkertijd personen zich terugtrokken van de arbeidsmarkt bleef de werkloosheid echter stabiel op 2,9% (CBS)
Bbp-groei (k-o-k)	K3 2019: 0,4% K4 2019: 0,4%	15 mei is de groei voor K1 2020 beschikbaar	Effect corona zal nog maar beperkt te zien zijn. Vooral voor K2 wordt een forse daling met 10-20% verwacht.	
Afzetprijzen industrie (j-o-j)	2,2% (jan) 0,9% (feb)	30 april is de groei voor maart beschikbaar		
Dagproductie industrie (j-o-j)	0,9% (jan) -1,3% (feb)	8 mei is de productie van maart bekend	Gaat dalen	
Uitvoer (j-o-j)	3,9 (jan) 3,3% (feb)	15 mei is het cijfer voor maart bekend	Gaat dalen	

5-5-2020

Liquiditeitsproblemen voor een groeiende groep ondernemers

Financiering (cijfers NvB, Belastingdienst)

Maatregelen	Totale aantallen	Totaal bedragen	Prognose
Uitstel aflossing bij banken	103.000 (24 april)	2,7 miljard euro (24 april)	Zal toenemen
Meer kredietruimte bij banken	8000 bedrijven (24 april)	4,3 miljard (24 april)	Zal toenemen
Aanvragen belastinguitstel bij Belastingdienst	75.500 ondernemers	€ 2,3 miljard (1 mei)	De inschatting is dat mogelijk enkele honderdduizenden ondernemingen hiervan gebruik zullen gaan maken

Actuele onderzoeken (I) – stevige economische krimp verwacht

- Verschillende instanties hebben ramingen gegeven voor de economische groei. De omvang loopt uiteen, **maar er is consensus dat de Nederlandse economie een stevige krimp staat te wachten in 2020.**
- **Het CPB** publiceerde in maart 4 scenario's. De economie krimpt in 2020 met 1,2% tot 7,7% in het zwaarste scenario.
- **Het IMF** (april 2020) verwacht dat de NLse economie in 2020 circa 7,5% zal krimpen.
- De economische bureaus van **de Rabobank en ING** gaan ook uit van een forse krimp in 2020. ING verwacht een krimp van 6 tot 8 procent als het virus snel onder controle komt (wat zeer onzeker is). Rabobank verwacht in hun basisscenario een krimp van 5%.

Actuele onderzoeken (II) – eerste uitingen stevige krimp

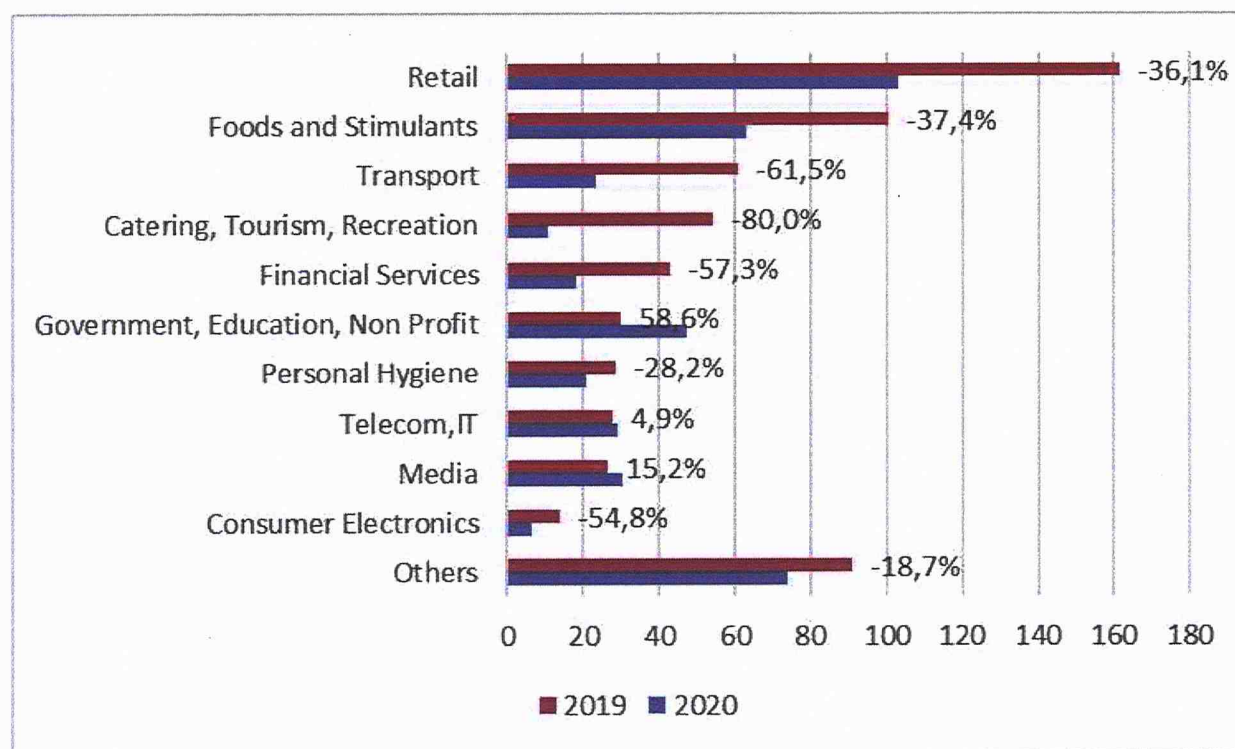
- **Het [Nibud](#)** onderzocht de inkomensterugval. **Bijna 20% van de Nederlanders ervaarde in maart een inkomensterugval als gevolg van de coronacrisis.** 21% verwacht die ook in april. Onder hen zijn met name jongeren, zelfstandigen en flexwerkers.
- **Omzetsdalingen** van meer dan 20% traden in april op bij circa 2/3 van de branches. Bron: VNO-NCW ([link](#)) (25 april)
- **Dekkingsgraad van pensioenfondsen** is in maart verder gedaald naar 89,6%. In februari was de dekkingsgraad nog 96%. Bron: DNB ([link](#)) (29 april)
- **Bezettingsgraad van de industrie** in april laagste ooit gemeten (74,2%). Dat is lager dan de in april 2009 (74,4%) en ruim lager dan in januari 2020 (82,7%). De productiedaling in de dienstensector was groter: -15,2%-punt (van 78,3% naar 66,4%).
[] Bron: CBS ([link](#)) (29 april)

10.2e

Actuele onderzoeken (V) – Daling advertentieuitgaven vanwege negatieve verwachtingen behalve bij de overheid

Advertentieuitgaven (van Nielsen) in miljoenen euro's vergelijking 2019 en weken coronauitbraak 2020 (data tot 30 april)

Actuele onderzoeken (VI)- daling pintransacties

Waar vinden meer of minder pinbetalingen plaats?

Verschil in aantal transacties op vrijdag 27 maart t.o.v. vergelijkbare dag in 2019

Soort pinlocatie	Verschil
Totaal alle locaties	-35%
Levensbehoeften	-11%
Supermarkten	-8%
Overige voedingswinkels (incl. tabakswinkels)	-14%
Welzijn (drogisterijen, apotheken, etc.)	-37%
Uiterlijk	-84%
Kleding, schoenen, accessoires, sieraden	-81%
Persoonlijke verzorging	-93%
Vrijetijd (spullen)	-30%
Speelgoedwinkels	-24%
Boeken & muziek	-23%
Sport- en fietswinkels	-47%
Elektronicawinkels	-19%
Doe-het-zelf (incl. interieur)	0%
Overige non-food winkels	-21%
Vrijetijd (locaties)	-82%
Cafés & restaurants	-79%
Overig (pretpark, bios, hotels, theater, sportclub, etc.)	-96%
Vervoer	-49%
Tankstations & parking	-42%
Openbaar vervoer	-83%

Bron: ING

pintransacties nemen toe en verschillen per soort

Waar vinden meer of minder pinbetalingen plaats?

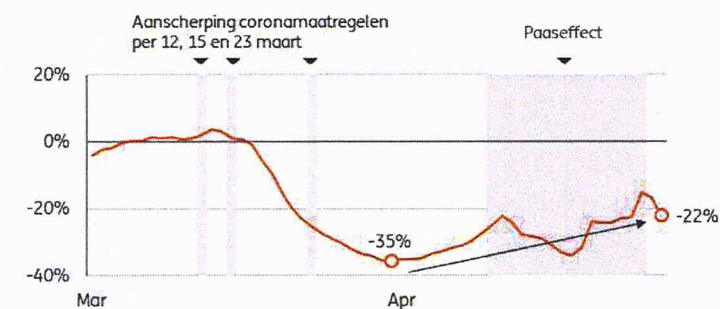
Pinbetalingen in de week t/m maandag 27 april, verandering t.o.v. jaar eerder

Soort pinlocatie	Aantal	omzet
Totaal alle locaties	-22%	-18%
Levensbehoeften	0%	+19%
Supermarkten	-1%	+22%
Overige voedingswinkels (incl. tabakswinkels)	+12%	+36%
Welzijn (drogisterijen, apotheken, etc.)	-42%	-52%
Uiterlijk	-64%	-64%
Kleding, schoenen, accessoires, sieraden	-58%	-58%
Persoonlijke verzorging	-85%	-88%
Vrijetijd (spullen)	-7%	-4%
Speelgoedwinkels	+9%	+25%
Boeken- & muziekwinkels	-1%	-1%
Sport- en fietswinkels	-18%	-9%
Elektronicawinkels	-13%	-4%
Wonen	+38%	+26%
Bouwmarkten en tuincentra	+63%	+60%
Woon- en interieurwinkels	-33%	-25%
Overige non-food winkels	-14%	+1%
Vrijetijdsbesteding buitenshuis (locaties)	-67%	-75%
Cafés & restaurants	-61%	-69%
Overig (pretpark, bios, hotels, theater, sportclub, etc.)	-94%	-91%
Vervoer	-39%	-44%
Tankstations & parking	-28%	-39%
Openbaar vervoer	-80%	-78%

Bron: ING

Totaal aantal pinbetalingen laat verbetering zien

Aantal pinbetalingen als 7-dgs voortschr. som, verandering tov jaar eerder, gecorrigeerd voor trend

Laatste datapunt: maandag 27 april 2020

Bron: ING

5-5-2020

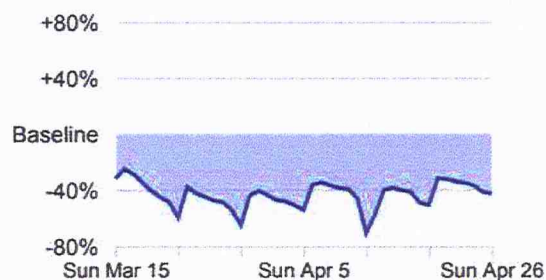
Actuele onderzoeken (VII) - na forse afname verplaatsingen afvlakking

Bewegingen op basis van locatiedata van google (tot 26 april)

Daling in het weekend van 12 April vanwege het Paasweekend

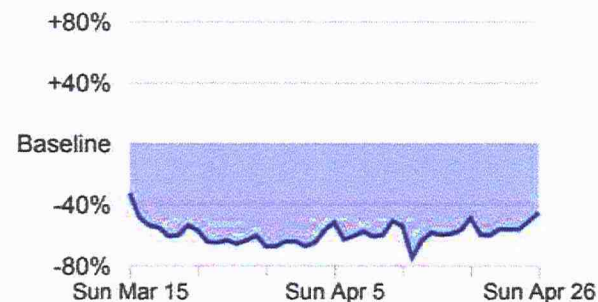
Retail en recreatie
(bijv. winkelcentra
en cafés)

-43%

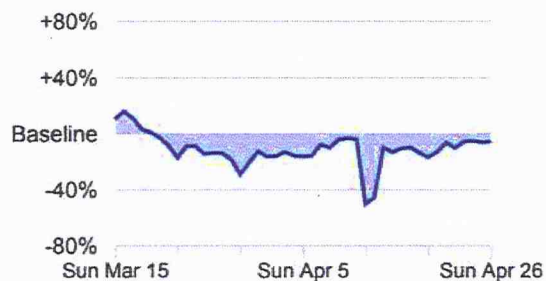
Plaatsen van
vervoer
(bijv stations)

-46%

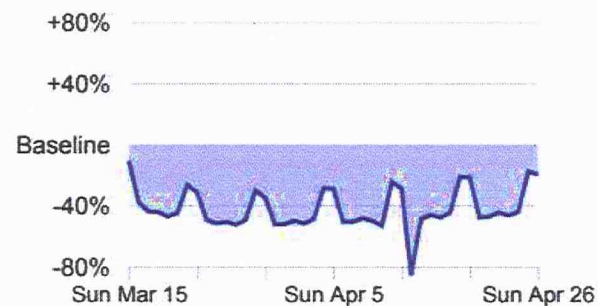
Boodschappen en
drogisterij

-6%

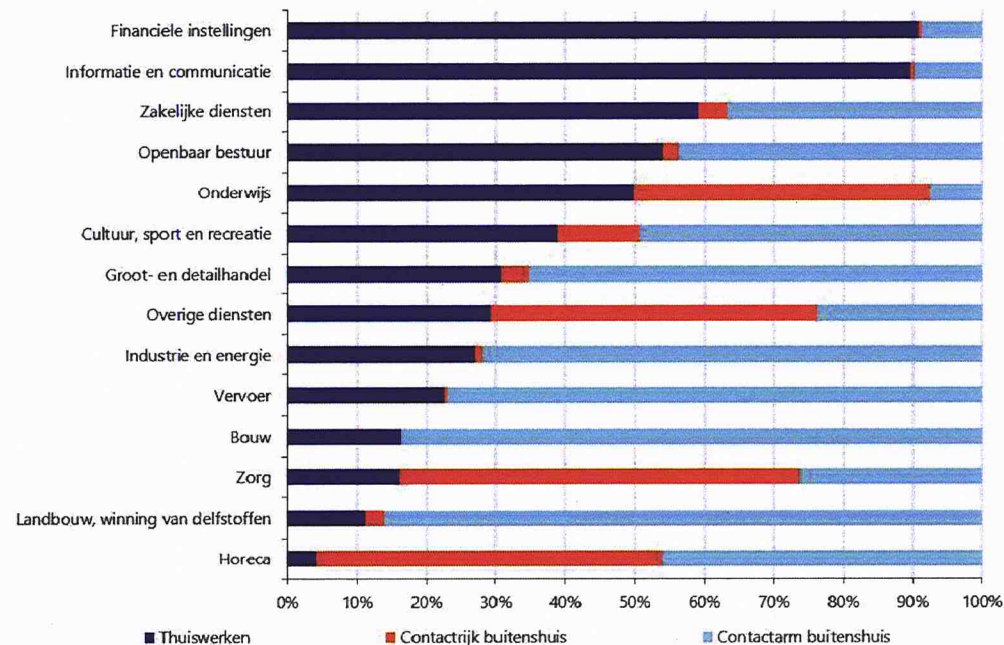
Naar het werk

-19%

Recente onderzoeken (I) – Bijna 15% van de banen kan *niet* op 1,5 m afstand

- Rabobank heeft geschat dat ruim 85% van de banen wel kan functioneren met 1,5m afstand tot anderen, waarvan 43%-punt geheel thuis.
- **15% van de banen kan dus *niet* werken met deze belemmering; daarmee zijn 1,3 mln banen tot het einde van de coronacrisis onzeker**
- Dit probleem speelt met name in de horeca, zorg en overige dienstverlening (zoals de kappersbranche).
- Het percentage banen is redelijk gelijk verdeeld over de veertig regio's.
- **Er is geen rekening gehouden met het effect van de anderhalvemeter economie op de productiviteit.**

	Percentage banen	Percentage bruto toegevoegde waarde
Anderhalvemeter economie buitenshuiswerkend	46%	46%
Anderhalvemeter economie thuiswerkend	38%	43%
Totale anderhalvemeter economie	84%	89%

Recente onderzoeken (II) - Forse klapt verwacht in diverse sectoren; o.a. landbouw, horeca, dienstensector (incl. verhuur) en cultuur

2020	CEP	CPB-scenario			
		1	2	3	4
Toegevoegde waarde (%)					
A-U Alle economische activiteiten (BBP)	1,4	-1,2	-5,0	-7,7	-7,3
		Mutatie t.o.v. CEP, sectorraming Panteia			
A-U Alle economische activiteiten	1,4	-2,6	-6,4	-9,1	-8,7
A landbouw, bosbouw en visserij	0,9	-5,3	-9,7	-14,6	-16,1
B delfstoffenwinning	-11,6	-1,1	-0,6	-0,6	0
C industrie	1,4	-4,7	-7,8	-11,7	-13,3
D-E nutsbedrijven	-0,2	-0,1	-0,8	-0,8	-4,2
F bouw	-2,3	0	-1,4	-3,8	-3,5
G-I handel, vervoer en horeca	1,9	-5	-12,9	-16,6	-14,7
J informatie en communicatie	3,1	0	0	-0,5	-3,2
K financiële dienstverlening	-1,6	-0,3	-1,1	-7,3	-8,8
L verhuur en handel van onroerend goed	2,3	0	-2,8	-5,4	-5,2
M-N zakelijke diensten	1,9	-4	-11,7	-15	-13
O-P overheid	1,1	0	0	0	0
Q zorg	3,7	-1,4	2,1	2,4	3,4
R-U cultuur, recreatie en overige diensten	1,7	-13	-31,4	-33,4	-27,8

Bron: Panteia/CPB

Recente onderzoeken (III)

Terugval woningmarkt verwacht in tweede kwartaal

- **Realisaties nog positief over 2020K1** (NVM-cijfers en Kadaster/CBS): stabilisatie verkopen en stijgende huizenprijzen
- **Investerings in vastgoedbeleggingen in NL zijn in maart met 52% gedaald j-o-j.** Dit heeft vermoedelijk een neerwaarts effect op de huizenprijzen. Bron: Cushman & Wakefield ([link](#))
- **Vooruitzichten voor 2020K2 zijn negatief:**
 - De verkopen tussen 23 maart en 12 april zijn volgens gegevens van makelaars **gedaald met 43% j-o-j.** Bron: vastgoedadviseur Colliers International ([link](#))
 - Dit komt goed overeen met de schattingen in onderstaande tabel vanaf scenario 3 en 4.
- **Transacties komen dus vrijwel zeker flink in de min, huizenprijzen onzeker.** Zie eerste schattingen MinFin per CPB-scenario:

CPB-scenario	Huizenprijzen basispad tm 2021	Omslag door schok	Huizenprijzen na schok	Hh met restschuld (nu 4%), tot 2021K4	Omslag transacties door schok
3 maanden (s1)	12,0%	-1,3%	10,7%	2%	-4,7%***
6 maanden (s3)	12,0%	-17,8%	-5,8%	6%	-43,9%
12 maanden (s4)	12,0%	-27,4%	-15,4%	13%	-57,4%

Bron: FIN en restschuldschattingen DNB

Arbeidsmarkt (I) - Kengetallen

Indicatoren	Was	Huidig	Prognose	Toelichting
Aantal nieuwe aanvragen WW*	14.247 (W16, 13 apr – 19 apr) 19.757 (W15, 6 apr – 12 apr) 27.014 (W14, 30 mrt – 5 apr) 29.258 (W13, 23 mrt – 29 mrt) 20.007 (W12, 16 mrt – 22 mrt) 6.419 (W11, 9 mrt – 15 mrt) 7.868 (W10, 2 mrt – 8 mrt)	15.393 (W17, 20 apr – 26 apr)	Vooralsnog onduidelijk.	Het aantal ww-aanvragen schoot omhoog in W12 en piekte in W13. Sindsdien (april) is het aantal ww-aanvragen gedaald. Echter, de aantallen zijn nog steeds hoger dan voor de coronacrisis. Bron: UWV. Voor de maand maart is een uitsplitsing van ww-uitkeringen naar sector en naar leeftijd mogelijk, zie twee slides hierna. In internationaal perspectief is dit relatief laag, zie volgende slide.
Aantal nieuwe meldingen ZW*	7.263 (W16, 13 – 19 apr) 8.317 (W15, 6 – 12 apr) 12.695 (W14, 30 mrt – 5 apr) 13.319 (W13, 23 mrt – 29 mrt) 19.131 (W12, 16 mrt – 22 mrt) 11.871 (W11, 9 mrt – 15 mrt) 10.674 (W10, 2 mrt – 8 mrt)	7.412 (W17, 20 – 26 apr)	Het is vooralsnog onduidelijk of er weer een piek in ZW-meldingen op gaat treden.	Het aantal meldingen ZW is na een stijging in W12 (16-22 mrt) weer op het gebruikelijke niveau. Bron: UWV.
Aantal werkenden	9.057 dznd (feb '20) 9.059 dznd (jan '20) 9.028 dznd (dec '19)	9.040 dznd (mrt '20)	Zal afnemen.	Het aantal werkenden is licht gedaald , omdat het aantal baanverliezers groter is dan het aantal baanvinders. Het is te verwachten dat het aantal baanverliezers verder gaat stijgen en dat het aantal baanvinders verder gaat dalen. Bron: CBS.
Aantal werklozen	274 dznd (feb '20) 284 dznd (jan '20) 302 dznd (dec '19)	273 dznd (mrt '20)	Zal toenemen, met name voor groepen met een flexcontract.	Het aantal werklozen is in maart opvallend genoeg min of meer gelijk gebleven (daling van 1 duizend). Daarmee staat het werkloosheidspercentage (2,9%) op een laagterecord. Een groot aantal baanverliezers wordt niet tot de werklozen gerekend, omdat zij niet beschikbaar of niet recentelijk gezocht hebben naar werk. Bron: CBS.

De effecten van de coronacrisis zijn beperkt zichtbaar in maart: de werkloosheid is stabiel, maar er is wel een daling van het aantal werkenden zichtbaar. De effecten van de coronacrisis zullen **sterker zichtbaar zijn in april.** Het aantal ww-aanvragen in april is hiervan een voorbode.

Arbeidsmarkt (II) - Kengetallen

Indicatoren	Was	Huidig	Prognose	Toelichting
Bijstand	399 dznd (jan '20) 399 dznd (dec '19) 398 dznd (nov '19) 399 dznd (okt '19)		Zal toenemen.	Het aantal bijstandsonvangers wordt vanwege het decentrale karakter van de uitvoering pas na drie maanden na de verslagmaand door het CBS gepubliceerd. Bron: CBS. NRC peilde bij 32 gemeentes het aantal aanvragen bijstandsuitkering: bij de helft (stijging +50% of meer), bij 3 (geen stijging) en 6 (lichte stijging) in de afgelopen weken.

Het beeld van een grote stijging in het aantal bijstandsaanvragen is waarschijnlijk alleen waar voor bepaalde (grote) gemeenten. Dit beeld is niet representatief voor Nederland.

Arbeidsmarkt (III) – WW-aanvragen, internationaal gezien

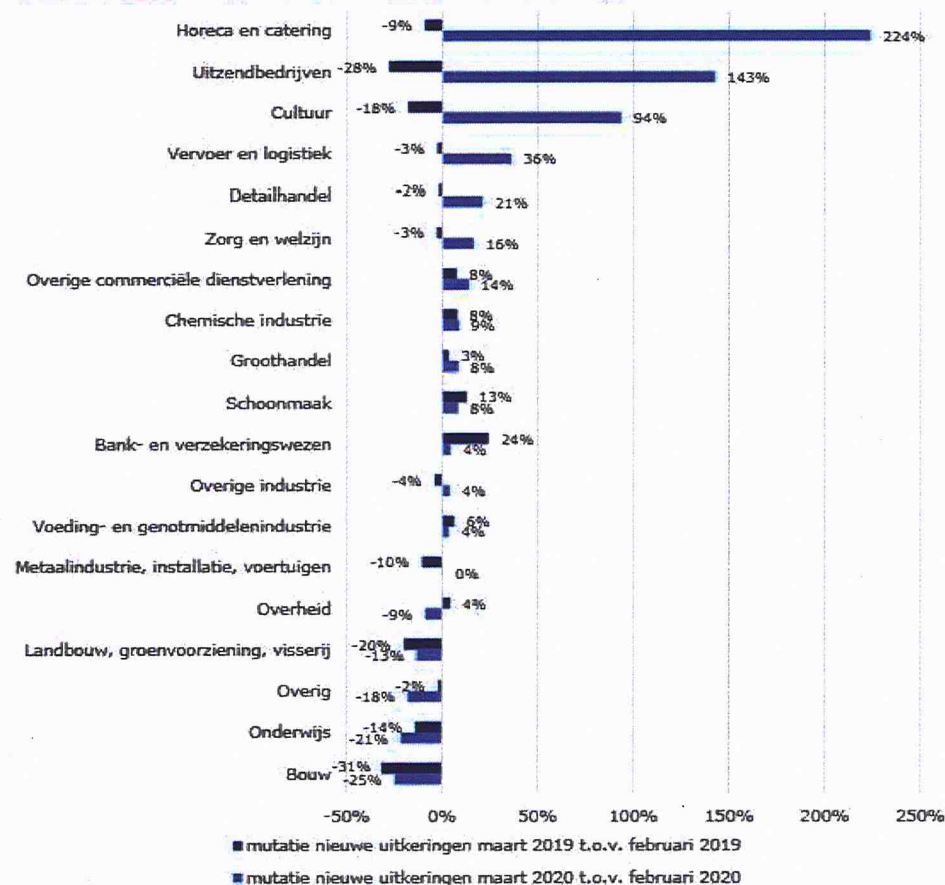
Land	Aantal en vergelijking met pre-coronacijfers
NL	Het aantal ww-aanvragen lag tijdens de piek in W13 (23 mrt – 29 mrt) op omstreeks 30.000 aanvragen, ongeveer drie keer hoger dan wat volgens het UWV normaal is, namelijk 8.300 aanvragen.
VS	In de week van 28 maart waren er ruim 6,5 miljoen werkloosheidsaanvragen. Normaalgesproken zijn er 300 tot 400 duizend aanvragen per week. In de piek van 2009 waren er 700 duizend. De teller staat nu op ruim 26 miljoen aanvragen.
Canada	In de eerste twee weken van april waren er ruim 2,1 miljoen nieuwe claims ingediend. Dat is gelijk aan het jaar '18-'19.
Denemarken	Het aantal nieuwe ww-aanvragen was in W12 (16 – 23 mrt) 3,7 keer hoger dan het jaar daarvoor. In W14 (30 mrt – 5 apr) was dit 2,4 keer hoger.
Noorwegen	In 2020 waren er 365.800 aanvragen ingediend (stand medio april). Dat is aanzienlijk hoger dan in heel 2019 (160.500).
VK	Tussen 16 en 31 maart zijn er 950.000 aanvragen ingediend. Dat is 10 meer dan normaal.

Het aantal ww-aanvragen in Nederland ligt internationaal gezien laag.

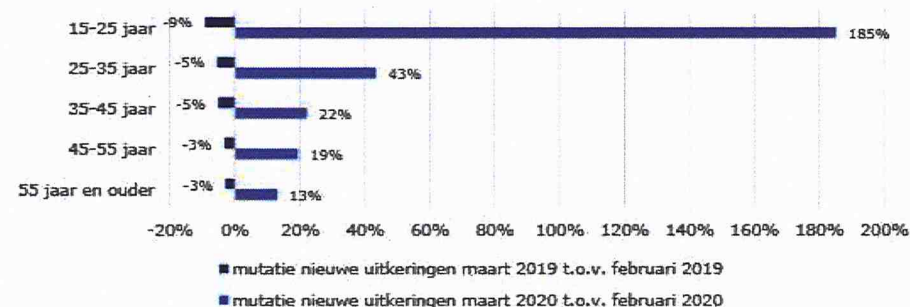

Arbeidsmarkt (IV) - WW-uitkeringen lopen op

Nieuwe WW-uitkeringen – maandmutaties naar sector
mutatie maart ten opzichte van februari (in 2019 en 2020)

Nieuwe WW-uitkeringen – maandmutaties naar leeftijd
mutatie maart ten opzichte van februari (in 2020 en 2019)

Let op: het aantal ww-uitkeringen in maart is een andere statistiek dan het aantal ww-aanvragen per week.

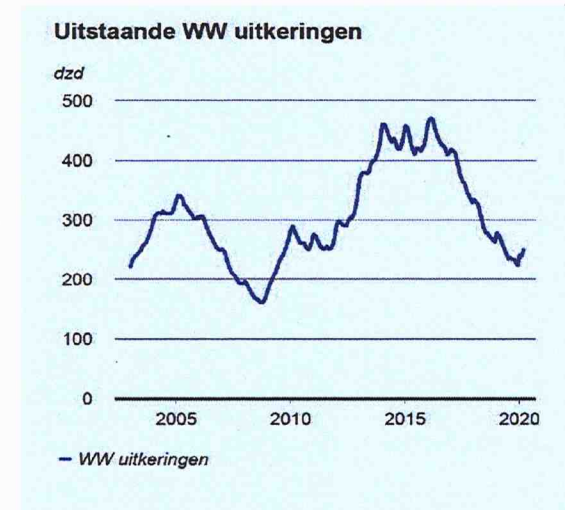
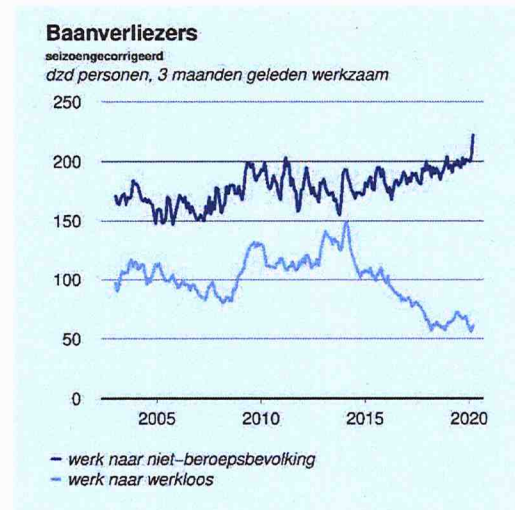
Het aantal WW-uitkeringen is **met name gestegen in:**

- de horeca en catering (+224%),
- bij uitzendbedrijven (+143%),
- in de cultuursector (+94%) en
- onder jongeren van 15-25 jaar (+185%)

Bron: UWV

Arbeidsmarkt (V) - Afname werkgelegenheid

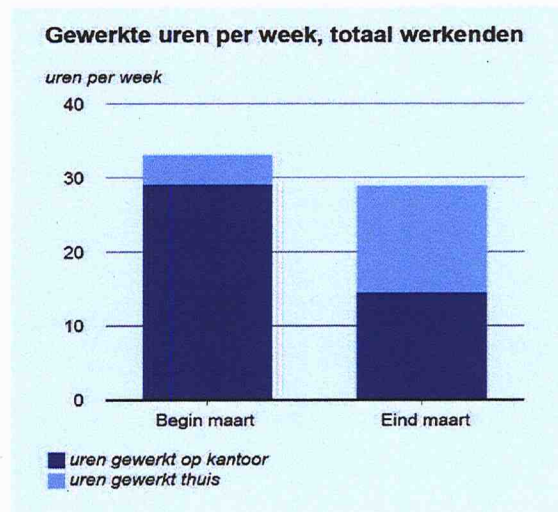
Niveau werkgelegenheid in personen licht afgenomen in maand maart, uitstroom (baanverliezers) begint toe te nemen

Bron: CPB op basis van CBS en UWV.

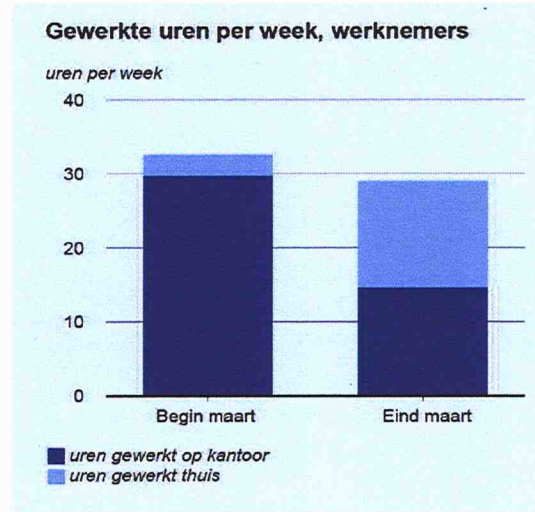

Arbeidsmarkt (VI) - Forse daling gewerkte uren

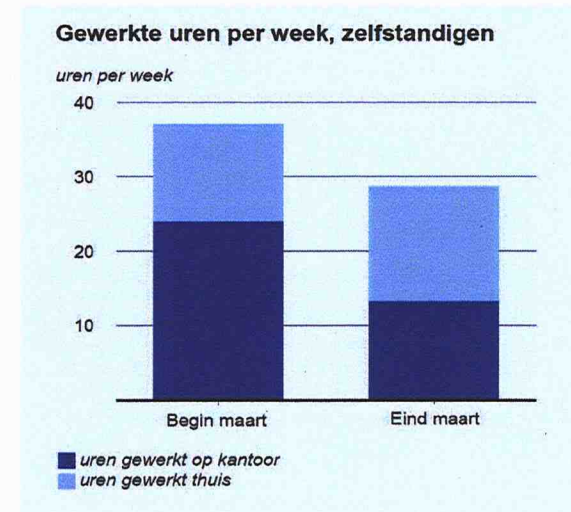
Werkenden: 33,1 naar 28,8 (-13%)

Werknemers: 32,5 naar 28,9 (-11%)

Zelfstandigen: 37,1 naar 28,7 (-23%)

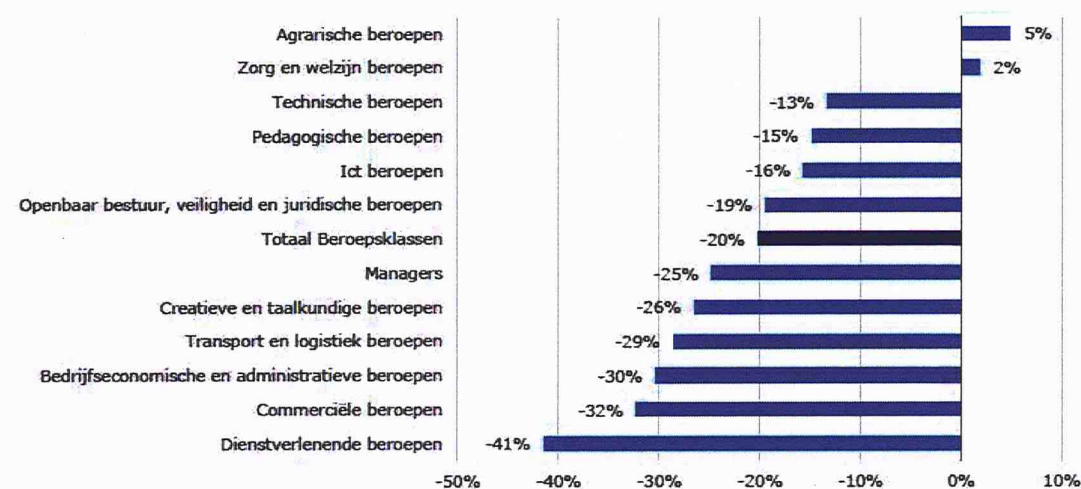
Na de lockdown is vooral een daling bij zelfstandigen zichtbaar.

Bron: [Von Gaudecker e.a. \(2020\)](#), LISS-panel, N=2.918.

Arbeidsmarkt (VII) – Vacatures: verschil per beroepsgroep is groot

Figuur 1.2: Mutatie gemiddeld aantal openstaande online vacatures UWV per week naar beroepsklasse 2020, week 12 t/m 15 ten opzichte van week 1 t/m 11

Bron: [UWV](https://www.uwv.nl)

Beroepsklassen: grootste stijgers en dalers

Nieuwe vacatures in maart 2019 ten opzichte van maart 2020
(Nederland)

Bron: [Jobfeed](https://www.jobfeed.nl)

Arbeidsmarkt (VIII)- overzicht onderzoeken

Flexwerkers

- FNV schat in dat de banen van omstreeks 800 duizend flexwerkers in gevaar zijn. CNV becijfert dat de helft van de uitzendkrachten, circa 130 duizend, bijna geen werk of geen werk meer heeft.

Vacatures

- Sinds de uitbraak van de coronacrisis half maart is het aantal vacatures in Nederland met gemiddeld 20 procent afgenomen. De verschillen per beroepsgroep en regio zijn groot: met name naar dienstverlenende beroepen en in de regio Amsterdam is de vraag ingestort. Dat blijkt uit een analyse van het [UWV](#).

Werkomstandigheden

- Bedrijven krijgen tot nu toe nauwelijks boetes als zij hun werknemers niet goed beschermen tegen Corona op de werkvloer. Dit blijkt uit een [inventarisatie](#) van vakbond CNV. [ISZW](#) geeft aan dat sinds 2 maart er 500 meldingen zijn binnengekomen over maatregelen.

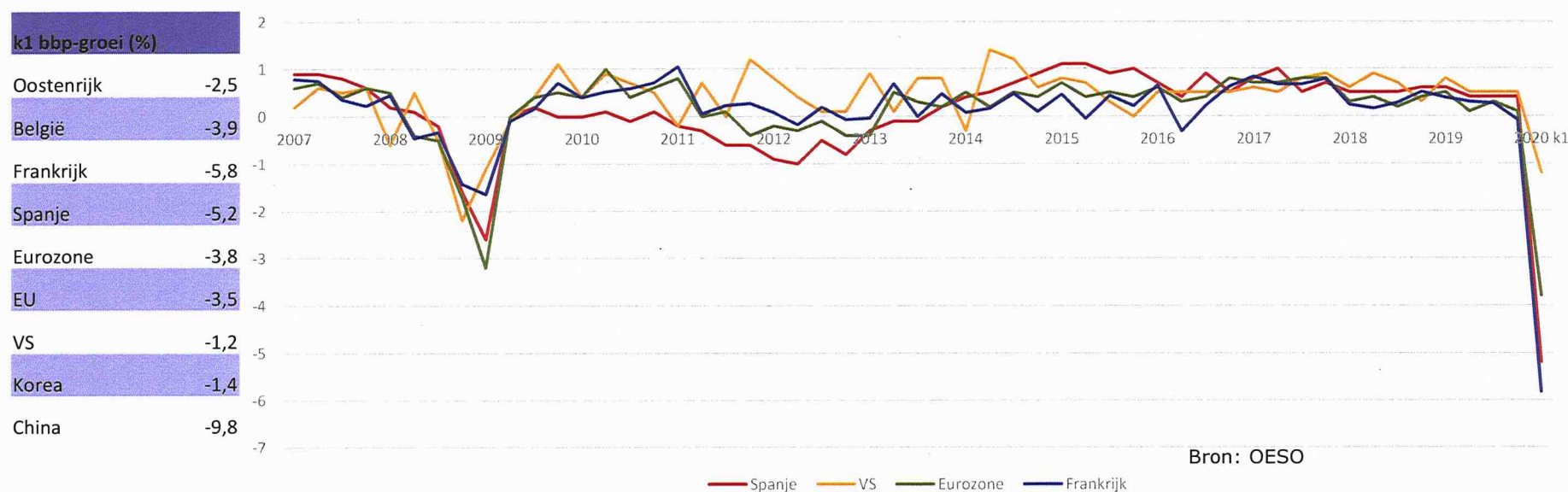
Overig

- [Motivaction](#) liet zien dat de baanzekerheid is afgenomen. 64% zegt zeker te zijn van zijn contract. Een week geleden was dat 72%.
- Het [ILO](#) heeft ingeschat dat het aantal wereldwijde werkuren in 2020K1 zal dalen met 6,7%. Dat is het equivalent van 195 miljoen FTE. Voor Europa wordt een grotere daling verwacht, namelijk van 7,8% (gelijk aan 12 miljoen FTE). De raming is sterk afhankelijk van de duur van de pandemie en de impact van maatregelen.
- Enquête onder 77 gemeentes ([Volkskrant](#)): 3/4 van die gemeentes voorziet extra bezuinigingen door de corona crisis. Enkele voorzien zelfs al dit jaar niet meer aan betalingsverplichtingen te kunnen voldoen. Bijna alle gemeentes rapporteren een daling van lokale inkomsten. Ook zien gemeentes het beroep op de bijstand toenemen.

Kengetallen - Internationaal

- **De eerste cijfers voor het 1^e kwartaal zijn binnen, en voorspellen niet veel goeds voor het 2^e kwartaal.** Het negatieve effect van twee weken corona is zeer groot, en overtreft voor EU-landen al het effect van de financiële crash van 2008.
- **Het IMF verwacht dat het mondiaal bbp dit jaar met 3,0% afneemt, de grootste daling sinds de Grote Depressie.** De daling is in de eurozone (-7,5%) groter dan in de VS (-5,9%), voor China wordt een beperkte groei voorzien (+1,2%). De wereldhandel neemt in 2020 af met 11%.
bbp-groei (k-o-k)

Kengetallen - Internationaal

- **Aantal werkenden daalt wereldwijd fors.** De International Labour Organisation (ILO) schat dat wereldwijd het aantal werkuren in het tweede kwartaal van 2020 zal dalen met 10,5% t.o.v. het laatste kwartaal van 2019. Dit komt overeen met een verlies van 305 miljoen voltijdbanen.
 - In de VS werden vorige week 3,8 miljoen WW-aanvragen gedaan. Dit is wederom minder dan de week ervoor (4,5 miljoen aanvragen) en brengt het totaal van de afgelopen zes weken op 30 miljoen (19% van de pre-corona beroepsbevolking).
 - In de eurozone is de werkloosheid slechts beperkt gestegen, maar de spreiding is groot: in Italië daalde het werkloosheidspercentage zelfs. Aangezien de beroepsbevolking in Italië afnam, komt deze daling ook deels doordat mensen zich terugtrokken van de arbeidsmarkt (zogenaamde ontmoedigden).
- **Duitsland verwacht economische krimp van 6,3% in 2020.** De voorjaarsprognose van het Duitse ministerie van Economische Zaken gaat uit van een krimp van 6,3% in 2020 bij een geleidelijke opheffing van de lockdownmaatregelen. De raming is minder negatief dan de 7% krimp waar het IMF vanuit gaat. Voor 2021 gaat Duitsland uit van een herstel van 5,2%.

	Werkloosheid als % beroepsbevolking ¹			Inkoopmanagerindex (PMI) > 50 duidt op groei		
	jan	feb	mrt	feb	mrt	apr
VS	↑ 3,6%	↓ 3,5%	↑ 4,4%	↓ 49,6	↓ 40,9	↓ 27,4
China	-	-	-	↓ 27,5	↑ 46,7	-
Japan	↑ 2,3%	→ 2,3%	↑ 2,6%	↓ 47,0	↓ 36,2	↓ 27,8
VK	↑ 3,9%	↑ 4,0%	-	↓ 53,0	↓ 36,0	↓ 12,9
Eurogebied	→ 7,3%	→ 7,3%	↑ 7,4%	↑ 51,6	↓ 29,7	↓ 13,5
Duitsland	→ 3,2%	↑ 3,4%	↑ 3,5%	↓ 50,7	↓ 35,0	↓ 17,1
Frankrijk	↓ 8,1%	↓ 7,9%	↑ 8,4%	↑ 52,0	↓ 28,9	↓ 11,2
Italië	↓ 9,5%	↓ 9,3%	↓ 8,4%	↑ 50,7	↓ 20,2	-
Nederland	↓ 3,0%	↓ 2,9%	→ 2,9%	-	-	-
Spanje	↑ 13,8%	↓ 13,6%	↑ 14,5%	↑ 51,8	↓ 26,7	-

Uitgelicht – Internationaal – veel vergelijkbare maatregelen

Schematisch overzicht nationale maatregelen EU-27

Soort maatregel	EU LS die maatregel nemen	Achtergrond
Werktijdverkorting	NL , DUI, FRA, ITA, BEL, SPA, DK, ZWE, OOS, IER, LUX, VK, TSJ, HON, LIT, POL, SLK	
Uitstel fiscale en sociale betalingen (uitstel belastingen en premies ter bevordering liquiditeit ondernemers)	NL , DUI, FRA, ITA, BEL, SPA, DK, OOS, TSJ, GRI, MAL, POL, POR, SLV, SLK, ZWE, EST, LET, LUX, VK, BUL, FIN, IER, LIT, ROE, HON	VB: DUI ziet ook af van handhavingsmaatregelen en verzuimboetes en vergemakkelijkt aanpassen voorlopige belastingaanslagen
Garanties op bedrijfsleningen	Bijna alle EU LS	VB: DUI heeft via staatsbank KfW een operatie van 600 miljard aangekondigd ter garantie van leningen aan bedrijven en ongelimiteerde liquiditeitssteun
Inkomensondersteuning ZZP & MKB	NL , BEL, SPA, ITA, IER, FIN, MAL, POR, TSJ, VK, DK, DUI, FRA, ZWE, POL, LUX, SLV, SLK, OOS	POR – voor de werknemers die thuis moeten blijven voor de kinderen en niet kunnen telewerken.
Ondersteuning parttimers	ZWE, OOS, DK	
Tegemoetkomingen Ziekteverzuim	IER, SPA, ZWE, DK, VK, EST, LET, SLV	EST - eerste 3 dagen SLV – alleen voor COVID-19 patienten
Fonds ter compensatie geannuleerde evenementen	DK, SPA, EST, ZWE	
Flexibiliteit in overheidscontracten	FRA, BEL	
Ondersteuning exportbedrijven	ITA, DK, FRA, ZWE, POL, VK, LUX, KRO, OOS, SPA	
Extra FDI screening		
Exit-strategie omringende landen algemeen	BEL, DUI, FRA, ITA, VK, DK, LUX, OOS, SPA, ZWE, ZWI, LIT, TJE, POL, GRI, <u>CYP</u> , <u>SLV</u> , <u>POR</u>	Europese landen hebben vergelijkbare maatregelen genomen, maar er zijn verschillen (striktheid; afdwingbaarheid; looptijd). Voorlopig bieden de exitstrategieën een diffuus totaalbeeld. Afvlakken van besmettingen geldt doorgaans als voorwaarde voor afschaling en testen, apps en mondkapjes zijn middelen die bij een exitstrategie worden overwogen.

Voortgang sociaal-economische maatregelen

Maatregelen	Totaal Aantal	Bedragen	Voortgang uitvoering/ knelpunten
NOW (Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid)	114.000 aanvragen (W18, 27 apr – 3 mei) 110.500 aanvragen (W17, 20 - 26 apr) 99.000 aanvragen (W16, 13 - 19 apr) 81.500 aanvragen (W15, 6 – 12 apr)	1,9 miljard euro aan voorschotten verstrekt. Hierbij hoort een totale aangevraagde subsidie van 7,2 miljard euro.	De NOW-regeling is op maandag 6 april gestart. Het aantal aanvragen is vanaf de eerste dag over het algemeen gedaald. Het merendeel van de aanvragen (75.000) werd ingediend in de eerste vier dagen , te weten op 6 april (38.000), 7 april (18.500), 8 april (10.500) en 9 april (8.000). Sindsdien zijn er gemiddeld ongeveer 2.000 aanvragen per dag ingediend. Er zijn tot nu toe ongeveer 6.700 afwijzingen .
Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers)	178.000 aanvragen (29 apr) 100.000 aanvragen (22 apr)* 89.000 aanvragen (15 apr)* 79.500 aanvragen (8 apr)* 50.000 aanvragen (1 apr)* 11.500 aanvragen (25 mrt)* 250 aanvragen (18 mrt)*		Gemeenten wordt gevraagd wekelijks te rapporteren over het aantal aanvragen voor de TOZO. De steekproef dekt 149 van de 157 bevroagde gemeenten. Daarmee dekt de steekproef 52% van de potentiële aanvragers (780.000) zelfstandigen die het urencriterium halen). De raming van 4 miljard gaat uit van 300.000 aanvragen levensonderhoud en 200.000 aanvragen voor bedrijfskrediet. Van alle potentiële aanvragers in deze gemeenten heeft 44% een aanvraag gedaan. Als de steekproef representatief is voor Nederland, dan is het landelijke aantal aanvragen ongeveer 343 duizend (levensonderhoud en bedrijfskrediet).
Compensatieregeling (TOGS), totaal aantallen	Aantal aanvragen 169.281 Toegekende aanvragen 153.030 Aanvragen in behandeling 16.249 Aanvragen afgewezen 2	Uitbetaald: 612.120.000 euro	Op 13 april stond de teller al op 90.000, op 16 april op 110.000. Het grootste aantal aanvragen komt van restaurants, haarverzorging en andere eetgelegenheden.

Voortgang sociaal-economische maatregelen

Maatregelen	Voortgang uitvoering/ knelpunten
Kinderopvang: Alleen noodopvang + compensatieregeling eigen bijdrage kinderopvang	Vraag: 80.000 kinderen in de (nood)opvang (week 14-18). De vraag naar de noodopvang is de afgelopen weken sterk toegenomen, van 5-10 % in de eerste weken, naar nu 10 - tot lokale uitschieters van 20.%. Dit is gegeven de capaciteit nog wel realiseerbaar. De verwachting is dat dit percentage de komende weken nog wat zal stijgen.
	Aanbod: Er zijn op dit moment voldoende pedagogisch medewerkers beschikbaar. Waar locaties het vanwege de beperkte omvang niet redden, wordt – onder regie van de gemeente – opvang geclusterd. Ook de verwachte stijging lijkt met het huidige aanbod nog op te vangen.
	Financiële houdbaarheid sector Aantal opzeggingen - klein deel v.d. ouders – varieert van enkele opzeggingen tot 50% meer dan normaal - heeft contracten opgezegd. Niet betalende ouders: 1-5% niet-betalende ouders. Dit lijkt niet veel af te wijken van normale tijden. De compensatieregeling loopt door tijdens de periode van gedeeltelijke opening. Dit verkleint het risico dat ouders hun contracten opzeggen of de betaling storneren

Voortgang sociaal-economische maatregelen

Maatregelen	Totaal Aantal	Bedragen	Voortgang uitvoering/ knelpunten
De schuldhulpverlening	Verzoeken tot toelating WSNP: 334 (Jan 20) 275 (Feb '20) 201 (Maart '20)		Toelating WSNP: daling van de instroom in maart 2020 t.o.v. februari 2020 en een meer dan halvering t.o.v. maart 2019. instroom stagneert, omdat de rechtbanken alleen urgente gevallen behandelen. Wanneer dit wordt opgeheven is de verwachting dat het aantal gaat stijgen. Update enquête NVVK: 16% van de gemeenten/instellingen schuldhulpverlening heeft een stijging van het aantal aanmeldingen schuldhulp, 44% een daling. Cijfers lastig te interpreteren. Komt mogelijk door wegvallen fysiek contact loketten maar ook effect van noodmaatregelen (NOW/TOZO).
Aanvragen voor ondersteuning uit het calamiteitenfonds Voedselbank Nederland	5 aanvragen (9 april) 7 aanvragen (16 april) 9 Aanvragen (23 april) 14 Aanvragen (30 april)	Subsidieverstrekking van € 4mil calamiteitenfonds	Voedselbank NL heeft in week 17 een extra enquête uitgezet onder haar leden met het verzoek het aantal klanten (huishoudens en personen) per 1 mei door te geven. Dit zou met een paar weken beschikbaar moeten zijn.
BMKB-C	Meer dan 1000 (24 april)	305 miljoen (24 april)	Cijfers NvB
BMKBL-C		62 miljoen (24 april)	Cijfers NvB
GO-C	1000-1200 in pijplijn	150 miljoen (24 april)	Cijfers NvB
Qredits	5285 aanvragen tot uitstel van betaling (24 april)	92% van de subsidie van € 4 miljoen is gebruikt	De meeste uitstelverzoeken zijn in de zorg, horeca en detailhandel. Van de 6000 ondernemers waar budget voor is hebben 4516 ondernemers in totaal op 24 april (tot 17 april 4391, tot 3 april 4025 en week ervoor 3533) uitstel gevraagd. Het aantal aanvragen vlakkt af.

Volgt wanneer cijfers beschikbaar zijn:
Regeling cultuursector
Regeling landbouw (o.a. sierteelt)

Caribische delen van het Koninkrijk

	Maximaal controleren (incl. zorg kwetsbare personen)	Bonaire	St. Eustatius	Saba	Curaçao	Aruba	Sint Maarten
	Aantal positief geteste mensen totaal (sinds gisteren)	2	2	2	16	100	76
	Aantal ziekenhuisopnamen actueel (cumulatief)	0	0	0	1 (4)	3 (13)	5 (20)
	Aantal patiënten op IC actueel (cumulatief)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1 (2)	2 (4)	2 (13)
	Aantal patiënten overleden totaal (sinds gisteren)	0	0	0	1	2	14 (+1)
	Beschikbaarheid IC bedden voor Corona						
	Beschikbaarheid zorgpersoneel						
	Beschikbaarheid hulpmiddelen						
	Testcapaciteit						
	Continuïteit acute zorg in de regio						
	Interinsulair patiëntenvervoer						

Caribische delen van het Koninkrijk

Economie	Bonaire	St. Eustatius	Saba	Curaçao	Aruba	Sint Maarten	Toelichting
Macro-economisch							+ Vrijheidsbeperkende maatregelen leggen het economische leven op de eilanden vrijwel volledig stil + 20-35% economische krimp verwacht voor de eilanden komende 3 maanden
Deviezen & liquiditeiten							+ Liquiditeitspositie ACS komende weken gewaarborgd + Zorgen over deviezenvoorraden middellange termijn
Bedrijven & particulieren							+ Directe economische schade a.g.v. wegvallen toerisme en lockdown maatregelen is groot + Verwachte werkloosheid ACS richting 40%
Kwetsbare groepen							+ Maatschappelijke organisaties op de eilanden maken sinds twee weken melding van grote aantallen personen die zich melden voor voedselsteun. + Verwachting is dat significante delen bevolking onder armoedegrens zakt komende weken

kengetallen BES	Bonaire	Sint Eustatius	Saba
Aantal aanvragen onderstand corona-gerelateerd	8 totaal BES (nieuwe aanvragen week 15)		
Aantal kinderopvang cruciale beroepen	219	0	0
Aantal personen met loondervingsuitkering	2073	155	82
Aantal aanvragen noodloket ondernemers	Vorige week open gegaan		
Aantal uitstel van belastingbetaling	600		
Aantal aanvragen BMKB en GO-regeling	0	0	0
Aantal aanvragen Qredits (uitstel van aflossing)	27	Volgt z.s.m.	Volgt z.s.m.

Caribische delen van het Koninkrijk

	Voedselzekerheid en utiliteiten	Bonaire	St. Eustatius	Saba	Curaçao	Aruba	St. Maarten	Toelichting
	Voedselzekerheid							+ Zorgen over vermindering maritieme aanvoer korte termijn (met name Statia + Saba) voor voedselzekerheid
	Aanvoerlijnen							+ Vershraling aanbod producten op m.n. de Bovenwinden + Verminderde levering uit VS regio grote zorg m.n. vlees en verse producten (piek: juni – juli) + Zorgen over vermindering maritieme aanvoer komende weken (blanksailing)
	Nutsvoorzieningen							+ Zorgen over verslechterde liquiditeitspositie overheid-NVs + Leveringszekerheid Curaçao + Bonaire in gevaar a.g.v. liquiditeitstekort Curoil
	Brandstof							+ Leveringszekerheid brandstof in gevaar a.g.v. liquiditeitstekort bij Curoil

	Openbare orde en veiligheid	Bonaire	St. Eustatius	Saba	Curaçao	Aruba	St. Maarten	Toelichting
	Handhaving maatregelen							+ Toenemende sociale ongehoorzaamheid van de maatregelen + Aanvullende militaire bijstand aangekomen op SXM
	Criminaliteit							+ Toename in relationeel geweld en diefstal uit bedrijfspanden ACS
	Grenstoezicht							+ Bijstand aan KW draagt bij aan rustig beeld aan de grens ABC + Veel aandacht in de media over 'dreiging' richting Venezuela
	Migratie en opvang							+ Op Curacao geen overeenkomst over de beoogde opvanglocatie bij aanlanding van ongedocumenteerden

N.B.: de Landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten zijn primair zelf verantwoordelijk voor de te nemen (mitigerende) maatregelen in het kader van COVID-19.

Maatschappelijk effect

Maatschappelijke ontwikkelingen	Huidig
Draagvlak voor maatregelen in de samenleving	• Stapsgewijze implementatie van nieuwe normaal kan leiden sterke gevoelens van ongelijkheid (beschermingsmiddelen, bewegingsvrijheid en gebruik OV, economische ontplooiing). De "georganiseerde ongelijkheid" leidt tot tegenstellingen in de maatschappij: wel/niet naar het werk; wel/niet inzet van beschermingsmiddelen, wel/niet ondernemen. • Tegelijkertijd blijft de overgang van crisis naar nieuwe normaal gepaard gaan met onzekerheid en discussie. Groeiende drang tot bewegingsvrijheid en economische ontplooiing, fysiek samen zijn en vertier. • Risico op maatschappelijke onrust door toenemende ongelijkheid onder burgers en bedrijven ten aanzien van werkloosheid, financiële steun (verkrijgen kredieten, steunpakketten), veilige publieke omgeving en werkomgeving (beschermingsmiddelen, testen), gebrek onderwijs aan kwetsbare scholieren, besmettingen verzorgingstehuizen. De "georganiseerde ongelijkheid" voedt deze onrust mogelijk verder. • Continue druk op geloofwaardigheid van overheid, experts en maatregelen. Signalen over eventuele aanpassingen van maatregelen, bijvoorbeeld gebruik mondkapjes in het OV, leiden tot druk op de geloofwaardigheid van experts/regering. • Behoeft aan langere termijnperspectief en weinig zichtbare strategie leiden tot extra druk op de geloofwaardigheid. In combinatie met mogelijke verschil in aanpak tussen landen in de stapsgewijze ontsluiting zorgt dit mogelijk voor twijfels over de Nederlandse aanpak. • In Amsterdam, Den Haag en Utrecht werd op Bevrijdingsdag gedemonstreerd tegen de "lockdown".
Opvolging: Houden mensen zich aan de maatregelen?	• Vergeleken met een paar weken geleden lijken burgers het minder nauw te nemen met maatregelen. • In de winkelcentra van diverse steden is het een stuk drukker in het weekend dan enkele weken terug.
Handhaafbaarheid	• Aandacht voor groepen die maatregelen niet naleven. • Door langere duur van maatregelen kan, bij afname bereidheid tot opvolging, meer druk komen op handhaving. • De stapsgewijze overgang naar het nieuwe normaal en de heropening van winkels en lokale contactberoepen kan leiden tot meer druk op handhaving.
Signalen van maatschappelijke onrust/OOV-problemen	• Druk op opening scholen/opvang door zorgen bij ouders en leerkrachten/medewerkers. Niet alle ouders en leerkrachten/medewerkers kinderopvang hebben vertrouwen in de standpunten over de besmettelijkheid en het COVID-ziektebeeld bij kinderen. • Teleurstelling dat verpleeg- en bejaardenhuizen alsmede huizen voor gehandicapten op slot zijn. • Aanhoudende berichten over tekort aan persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) in frontlinie-beroepen • Signalen van agressie in OV (bekogelde bussen die passagiers (moeten) laten staan)
Impact van maatregelen op de samenleving	• Groeiend besef van nieuwe realiteit over 1.5m-samenleving en zorgen over negatieve sociaal-maatschappelijke en economische vooruitzichten. Er lijkt steeds grotere behoefte aan toekomstperspectief. • Bewaren van afstand mogelijk complexer na stapsgewijze heropening, de stapsgewijze overgang naar het nieuwe normaal en de heropening van winkels en lokale contactberoepen zal drukte in de openbare ruimte mogelijk toenemen. • Hernieuwde aandacht voor sterk oplopende achterstanden reguliere zorg leidend tot additionele sterfgevallen (schaduwcrisis).
Sociale-psychologische impact	• Aantal Nederlanders dat persoonlijk geraakt wordt door COVID-19 neemt toe. • Frontliniersonneel kan te maken krijgen met overbelasting en traumatische ervaringen, wat kan leiden tot burn-outs en PTSS, zeker als door de grote inhaalslag die gemaakt moet worden in de zorg er geen tijd is voor rust en herstel. • De versoepeling van maatregelen voor bepaalde groepen (jongeren) vergroot gevoelens van ongelijkheid en doet een extra beroep op mentale weerbaarheid van kwetsbare groepen die niet onder versoepeling vallen. • Ongerustheid en soms angst onder deel leerkrachten en ouders rondom openen scholen/opvang
Hoe wordt totaalpakket maatregelen ervaren en waar zitten knelpunten?	• Economische steunmaatregelen nemen in belang toe (wie krijgt wel steun, wie niet, hoe lang, hoe veel). Horeca en cultuursector voelen zich hierin achtergesteld. • Versoepelen of verlengen van maatregelen in Europese landen kan druk zetten op discussie over duur en omvang van Nederlandse maatregelen. • Wankel evenwicht verlengen maatregelen of juist versoepelen: risico op groeiende ontevredenheid samenleving en afname draagvlak versus situatie waarin burgers grenzen van maatregelen verder gaan opzoeken bij te grote versoepeling. • (Internationale) wetenschappelijke discussie over COVID-19 zal voortduren, binnenlandse en buitenlandse kritiek op gevoerd crisisbeleid zal niet verdwijnen.
Signalen van neveneffecten van de maatregelen	• Aanhoudende zorgen over diverse schaduwcrises (economie, zorg, onderwijs) • Aanhoudende angst dat verdringing in de gezondheidszorg zal leiden tot sterfgevallen die niet veroorzaakt zijn door Covid-19.

Maatschappelijk effect (vervolg)

Internationaal	Was	Huidig	Toelichting aandachtspunten
Rode draad van besluiten van landen/internationale instanties	11.1	11.1	
Impact van maatregelen en adviezen Nederland op andere landen	[Redacted] - Zeker stellen repatriëring, medisch transport en goederenvervoer bij maatregelen vliegverkeer. [Redacted] [Redacted] [Redacted] 11.1 10.2a	[Redacted] [Redacted] [Redacted] - In afwegingskader vliegverboden wordt dit geborgd en is aandacht voor actief vooraf informeren landen waarvoor vliegverboden gelden. - Kamerbrief maatregelen vliegverkeer 9/4 zoekt aansluiting met Europees vliegverbod (tot 15/5). - Communicatie ingezet om toerisme naar NL te voorkomen. In nauw overleg met buurlanden. - Ministeries stemmen communicatie over derde landen met BZ af.	- Maatregelen in meeste EU-landen gelijkgetrokken; bijvoorbeeld door sluiting scholen (22 LS), sluiting van openbare gelegenheden, zoals restaurants/café's (23 LS) en inperking bewegingsvrijheid. - Beeldvorming internationaal: NL heeft zich gecommitteerd aan het helpen van andere LS, inclusief bereidheid extra geld ter beschikking te stellen om directe effecten pandemie het hoofd te bieden: Europees steunpakket 9/4
Impact van maatregelen en adviezen andere landen op Nederland	- Sluiting grenzen en vliegverboden in veel landen bemoeilijken terugkeer gestrande NL reizigers. - Nauw overleg met BEL en DUI over grensoverschrijdende kwesties en grensproblematiek.	Convenant Bijzondere Bijstand Buitenland overeengekomen en in uitvoering. 25.000 personen ingeschreven. 22 repatriërvluchten uitgevoerd met ongeveer 8400 NL'ers en 1350 EU-burgers aan boord. Nog enkele vluchten in planning. Postennetwerk actief betrokken bij mogelijk maken repatriëring.	
Benodigde internationale inzet en steun	- Noodzaak van levering van medische apparatuur en hulpmiddelen - Het aantal steunverzoeken van 3e landen aan NL v.w.b. de levering van medische goederen neemt gestaag toe.	- Postennetwerk wordt ingezet bij faciliteren internationale aankopen. - Steunverzoeken op haalbaarheid qua goederen, gebruik/inzet in NL en politieke opportuniteit worden beoordeeld. Taakgroep NCTV, VWS, BZ, MinDef, LOCC, ICJ werd opgezet.	
Geopolitieke ontwikkelingen die van invloed zijn	- Europese samenwerking aanpak Corona Crisis relevant voor Economische pijler in NL (discussies vijfhoek). - Impact COVID crisis op Internationale Handel.	- BZ coördineert voorbereiding dossiers Europese vergaderingen en levert input voor project Fin/Ec maatregelen. - Ontwikkelingen Internationale Handel worden gemonitord door BZ en dienen als input voor project Fin/Ec maatregelen.	

Maatschappelijk effect (vervolg)

Communicatie en media		Toelichting aandachtspunten
Draagvlak voor narratief	• Uit flitspeiling komt naar voren dat er afnemend begrip is voor de maatregelen van de overheid. Er is vertrouwen in de informatievoorziening vanuit de overheid. • Onderzoeksbureau Motivaction: De angst voor het virus neemt af en de zorgen over de economie groeien. Steeds minder mensen geven de prioriteit aan gezondheid als zij dit afwegen tegen de economie, maar een goede gezondheidszorg noemt verreweg de grootste groep (82 procent) nog altijd de belangrijkste waarde voor de manier waarop Nederland met de pandemie omgaat.	
Mediabeeld: welk frame is prominent? Welke gamechangers?	• Focus van de media ligt, vooral op de discussie rondom de invoering van een app t.b.v. contactonderzoek, het gebruik van mondkapjes, de (schrijnende) situaties in zorg- en verpleeghuizen, en het onderzoek waaruit blijkt dat groepsimmunititeit nog ver weg is waardoor het belang van het snel vinden van een vaccin toeneemt. • Verder veel aandacht voor de toekomstige anderhalvemetersamenleving en - economie en welke impact dat heeft voor met name scholen, het ov, het bedrijfsleven (zoals horeca) en de culturele sector. • Er is veel media-aandacht voor de houding onder leraren die vanaf 11 mei weer voor de klas moeten staan. Veel leraren zijn bang zelf besmet te raken of hun leerlingen te besmetten.	
Signalen van desinformatie	• [Redacted text]	10.2a 11.1

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Departementaal vertrouwelijk
Situatiebeeld en Duiding COVID-19 (nr. 32)

**Kerneenheid
Analyse**

5 mei 2020 - geactualiseerd tot dinsdag 5 mei 16:00 uur

Actuele aandachtspunten

- Stapsgewijze implementatie van 'nieuwe normaal' gaat gepaard met onzekerheid, discussie en kan leiden tot sterke gevoelens van ongelijkheid (beschermingsmiddelen, bewegingsvrijheid en gebruik OV, economische ontplooiing).
- In Amsterdam, Den Haag en Utrecht werd op Bevrijdingsdag gedemonstreerd tegen de 'lockdown'.
- Behoeftte aan langere termijnperspectief en (gepercipieerd) weinig zichtbare strategie leiden tot kritiek en extra druk op de geloofwaardigheid van overheid en experts.
- Druk op opening scholen/opvang door zorgen bij ouders en leerkrachten/medewerkers
- Bewaren van afstand mogelijk complexer na stapsgewijze heropening

SITUATIEBEELD

Maximaal controleren (volksgezondheid)

- Media berichten over de voorstellen die het kabinet deze week zou bespreken, waaronder een mogelijke verplichting van mondkapjes in het OV, heropening van de kapperszaken, en opening van buitenterrassen van horeca. In de nieuwe fase verandert de opdracht om thuis te blijven in een opdracht om afstand te houden en drukte te vermijden. Nieuwsuur stelt besloten is de bevolking meer perspectief te bieden: van 'wat kan niet' naar 'wat kan wel'. Belangrijke voorwaarde is dat iedereen met klachten getest kan worden. Hoogleraar gezondheidseconomie Xander Koolman betwijfelt in de uitzending of grootschalig contactonderzoek en maximaal testen haalbaar is. Hij pleit voor even langer volhouden totdat alle besmettingen en contacten kunnen worden getraceerd en geïsoleerd om een tweede lockdown te voorkomen.
- Chinees onderzoek toont dat er soms sprake is van een 'sluimerend COVID-virus' bij patiënten die genezen zijn, waardoor zij toch weer positief kunnen testen. Het is nog onduidelijk of zij anderen kunnen besmetten.
- Uit een test met oude bloedmonsters van patiënten met longontsteking is gebleken dat Frankrijk in december 2019 al een besmettingsgeval had. Tot nu toe dacht men dat het virus pas op 24 januari voor het eerst in Europa opdook. De man was niet in China geweest. Mogelijk heeft zijn vrouw het virus mee naar huis genomen vanuit de supermarkt vlak bij vliegveld Charles de Gaulle waar zij werkt. De WHO moedigt landen aan longontstekingen van eind 2019 nader te onderzoeken om een beter beeld van de virusuitbraak te krijgen.

Beeld sociale media

- Overwegend positieve reacties op afname coronapatiënten op Nederlandse ic's. De lockdown heeft baat maar rechtvaardigt niet het herpakken van het 'oude leventje'. De angst voor een tweede uitbraak blijft.
- Breed zorgen over mondkapjes (voor o.m. het OV). Hoe kom je er aan (er is toch een tekort) en wat kost dat? Het nut wordt betwijfeld; steeds meer mensen zien mondkapjes als schijnveiligheid.

Continuïteit vitale processen en samenleving

- Een aantal ziekenhuizen begint met hervatting van de reguliere zorg aangepast aan de 'anderhalve meter', zoals zorg op afstand via beeldbellen of telefonisch contact. Ziekenhuizen willen hun intensive care afdelingen structureel uitbreiden om te voorkomen dat ze de reguliere zorg moeten stilleggen als het aantal COVID-19-patiënten plotseling stijgt.
- NS en ProRail voeren met ingang van volgende week maandag op zes stations maatregelen in die passen in de 1,5 metersamenleving. Aan de hand van de effecten wordt bekeken hoe deze verder kunnen worden doorgevoerd in het openbaar vervoer.
- OV-NL pleit voor meer spreiding in werk- en studietijden, zodat niet iedereen tegelijk in de volle spits hoeft te reizen. Reizigersclubs willen dat de dienstregeling zo snel mogelijk weer 100 procent wordt.
- KLM vliegt vanaf 4 mei weer op diverse Europese steden (o.a. Madrid, Barcelona, Milaan, Rome). Mondkapjes voor passagiers worden vanaf 11 mei verplicht. Zelf meenemen; een sjaal is ook goed.
- De voorzitter van de Algemene Vereniging Schoolleiders (AVS) pleit ervoor leraren volgende week zelf te laten kiezen of ze met een mondkapje of handschoenen voor de klas verschijnen.

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

- Ouderenbond ANBO heeft een filmpje op Youtube gezet met creatieve oplossingen van verpleeghuizen voor contact tussen bewoners en familie.
- Ondanks het protocol waarin onderwijsorganisaties en de ministeries van OCW en van SZW adviseerden hele dagen onderwijs te geven (minder verplaatsmomenten en betere aansluiting op buitenschoolse opvang), kiest 14% van de basisscholen voor halve dagen. De rest gaat voor hele dagen met halve of hele klassen. Het speciaal onderwijs in de basisschoolleeftijd moet volgende week weer helemaal open: dat is een verplichting, geen advies. Toch zijn er scholen die hier nog niet voor kiezen en 'trapsgewijs' open gaan, om kinderen te laten wennen.
- Onderwijsminister Arie Slob gaat nog eens 11.500 leerlingen van een laptop of tablet te voorzien aangezien er voorlopig ook nog thuis schoolwerk gemaakt moet worden.
- Het FD bericht dat het kabinet op bredere schaal advies gaat inwinnen. Naast de medische experts van het OMT zullen lokale bestuurders en deskundigen uit diverse disciplines deelnemen aan een drietal teams met verschillende aandachtsgebieden die betrokken zullen worden in de besluitvorming over een geleidelijke exit uit de intelligente lockdown.

Beeld sociale media

- Negatieve reacties op het voorstel van de AVS. Beschermingsmiddelen roepen het beeld van een onveilige omgeving op en kan angst bij kinderen opwekken. Er wordt een vergelijking gemaakt met BSO en kinderopvang waar deze regel niet geldt.
- Er zijn nog steeds ouders die aangeven dat zij hun kinderen thuis houden. Ouders van kinderen in het speciaal onderwijs zijn positiever omdat zij hun kinderen niet kunnen bieden wat de school kan.

Zorg voor kwetsbare groepen

- De branchevereniging Kleinschalige Zorg meldt dat 50 van de 300 kleinschalige woonzorginstellingen financiële problemen hebben. De directeur roept de overheid op de beloofde steun te geven.
- Emile Roemer gaat voor het kabinet inventariseren wat er moet gebeuren om te voorkomen dat COVID-19 zich snel verspreidt onder arbeidsmigranten in Nederland. Het nemen van voorzorgsmaatregelen is niet alleen belangrijk voor de werkgever en werknemer, maar ook voor de continuïteit van vitale processen zoals in de voedselketen.

Beeld sociale media

- Schrijnende verhalen van mensen met een gehandicapt familielid in een instelling die zij niet mogen bezoeken. Volgens hen gaat de aandacht enkel naar ouderen in verzorgingstehuizen en is de gehandicaptenzorg een ondergeschoven kindje.

Financieel-economische stabiliteit

- Branchevereniging Busvervoer Nederland vraagt de overheid om hulp nu bijna 40% van de bedrijven in de touringcarsector failliet dreigt te gaan en 2500 mensen hun werk verliezen. De sector heeft een belangrijke maatschappelijke functie (bijvoorbeeld schoolreisjes en uitstapjes voor ouderen en gehandicapten).
- Winkelketens H&M en Primark hopen binnenkort de deuren weer te openen voor publiek.

Beeld sociale media

- De groep voorstanders van versoepeling met het oog op economie lijkt toe te nemen. Voorzichtig optimistische reacties op mogelijke opening buitenterrassen in horeca op 1 juni. De roep om het 'normale leven' wordt krachtiger, ook omdat het voor ondernemers goed is. Maar anderhalve meter is in de horeca niet te handhaven en niet rendabel, vindt men. Bovendien blijft de angst dat een versoepeling ten koste gaat van de zwakkeren en de gezondheidszorg overbelast raakt.
- Eenzelfde discussie over mogelijk open gaan kapperszaken; opluchting enerzijds, kritiek op veiligheid en gebruik PBM's die mogelijk elders nodig zijn anderzijds.

Caribisch deel van het Koninkrijk

- De Tweede Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties gaat op 19 mei in debat met staatssecretaris Knops over de steun van Nederland aan de Caribische delen van het Koninkrijk om de sociaaleconomische gevolgen van de coronacrisis te verlichten, waaronder het noodpakket voor Caribisch Nederland.
- Alle ministers op Curaçao leveren aan het eind van de maand tien procent van hun salaris in ten behoeve van de Voedselbank.

Internationale context

- Woensdag vertrekt een tweede repatriërvlucht vanuit Marokko naar Nederland.
- Meerdere Europese landen reactiveren stapsgewijs de economie. Zo gaan volgende week in de Duitse deelstaat Nedersaksen restaurants, pubs, cafés en biertuinen weer open. Maximaal de helft van de tafels mag gevuld zijn. Steeds meer Duitse deelstaten varen een eigen koers bij het versoepelen van de maatregelen en geven zo geen gehoor aan de oproep van de centrale regering om een gezamenlijke lijn uit te zetten.
- Burgemeesters en vervoersbedrijven in Frankrijk, met name in dichtbevolkte regio Ile-de-France, zien de plannen om de lockdown maatregelen per 11 mei te versoepelen niet zitten.
- Was de Franse overheid aanvankelijk nog van mening dat mondkapjes schijnveiligheid bieden, straks zijn ze verplicht in het OV en op scholen (voor leerlingen vanaf 10 jaar) en aanbevolen voor veel bedrijven. Het land

is een groots offensief begonnen om de burgers aan mondkapjes te helpen want alleen dan kan het land van slot op 11 mei, zo stelt de regering. Veel winkels hebben de ze echter nog niet of nauwelijks in voorraad. En veel Fransen klagen over de kosten.

- De versoepelingen van de coronamaatregelen die Oostenrijk enkele weken geleden invoerde, hebben volgens de minister van Volksgezondheid tot nu toe geen toename van het aantal besmettingen met het virus veroorzaakt. Als eerste stap mochten daar alle kleine winkels, bouwmarkten en tuincentra weer open.
- Volgens het Surinaamse consulaat in Amsterdam wachten tussen de 500 en 600 personen op een oplossing vanuit Suriname voor de terugreis naar dat land. Dit leidt niet alleen tot financiële problemen maar ook tot oplopende spanningen op het logeeradres.

Beeld sociale media

- Een verband tussen de versoepeling (van vijf dagen) en de stijging van het aantal coronadoden in Duitsland wordt als onmogelijk en *fake news* verklaard. Er zou onnodig angst worden gezaaid.

Politiek en maatschappelijke onrust

- In Utrecht hebben ruim honderd mensen gedemonstreerd tegen de coronamaatregelen. Na met elkaar geknuffeld te hebben op de verzamelplaats trokken ze in een stoet van tientallen auto's onder politiebegeleiding door de stad. Op de voertuigen stonden ook leuzen tegen 5G en vaccinaties en de NOS. In Den Haag is een protest tegen de coronamaatregelen afgebroken omdat de betogers de aanwijzingen van de politie niet opvolgden. Tientallen van hen zijn aangehouden. In Amsterdam demonstreerden een kleine groep mensen op de Dam.
- 26 besmette arbeidsmigranten werkten deels bij een bakkerij, deels bij een vleesverwerkingsbedrijf. Collega's worden getest op besmetting. Volgens RIVM hoeven consumenten niet te vrezen voor besmetting via voedsel.
- 'Waarom mogen kledingwinkels, supermarkten en bouwmarkten open zijn, terwijl bij ons de veel minder drukke sanitairgebouwen dicht moeten blijven?' Een camping eist in een open brief aan o.a. minister-president Mark Rutte antwoord op deze vraag, anders gaat het sanitair na meivakantie gewoon open.

Beeld sociale media

- Roep om sportscholen ook te openen, nu horeca en kapperszaken ook opengaan.
- De meningen zijn verdeeld over de anti-lockdown demonstratie in Den Haag: waar een (kleine) groep de demonstranten gelijk geeft omdat zij opkomen voor vrijheid, vinden anderen het respectloos op Bevrijdingsdag en een onnodig protest omdat (de 'intelligente lockdown' in) Nederland veel vrijheid biedt in vergelijking met andere landen.
- Veel discussie over artsen, virologen, wetenschappers etc. die niet op één lijn zitten. Dat geldt ook voor overheden. Iedere gemeente heeft eigen regels m.b.t. winkels. Men vraagt om duidelijkheid en regels die voor het hele land gelden.
- De politiek wordt opgeroepen oplossingen te bedenken voor het maximum aantal personen in OV, horeca, restaurants en hotels. Hoe moet het dan met mensen die bijvoorbeeld met het OV reizen maar niet mee mogen vanwege het bereikte maximum?
- De actie van De Telegraaf 'Groet aan onze Zorghelden' stuit op kritiek. Verschillende zorgmedewerkers zeggen het onzin te vinden. De focus zou moeten liggen op het tekort aan beschermingsmiddelen. Anderen roepen op de 'zorghelden' beter te betalen.

DUIDING

Stapsgewijze implementatie van 'nieuwe normaal' gaat gepaard met onzekerheid en discussie en kan leiden tot sterke gevoelens van ongelijkheid (beschermingsmiddelen, bewegingsvrijheid en gebruik OV, economische ontplooiing)

- In Amsterdam, Den Haag en Utrecht werd op Bevrijdingsdag gedemonstreerd tegen de 'lockdown'.
- Stapsgewijze opening van de maatschappij, "georganiseerde ongelijkheid", leidt tot tegenstellingen in de maatschappij: wel/niet naar het werk; wel/niet inzet van beschermingsmiddelen, wel/niet ondernemen.
- Tegelijkertijd blijft de overgang van crisis naar nieuwe normaal gepaard gaan met onzekerheid en discussie. Groeiende drang tot bewegingsvrijheid en economische ontplooiing, fysiek samen zijn en vertier.

Continue druk op geloofwaardigheid van overheid, experts en dus kritiek op maatregelen

- Signalen over eventuele aanpassingen van maatregelen, bijvoorbeeld gebruik mondkapjes in het OV, leiden tot druk op de geloofwaardigheid van experts/regering.

[REDACTED] 11.1

Druk op opening scholen/opvang door zorgen bij ouders en leerkrachten/medewerkers

- Niet alle ouders en leerkrachten/medewerkers kinderopvang hebben vertrouwen in de standpunten over de besmettelijkheid en het COVID-ziektebeeld bij kinderen.

Bewaren van afstand mogelijk complexer na stapsgewijze heropening

- Door de stapsgewijze overgang naar het nieuwe normaal en de heropening van winkels en lokale contactberoepen zal drukte in de openbare ruimte mogelijk toenemen.

Beslispunten NOVB / MCCB (1)

- 1) Het OV schaalte per 1 juni op naar een volwaardige dienstregeling (geen zomerdienstregeling)
- 2) Om veilig te kunnen reizen, zorgen vervoerbedrijven – in overleg met RIVM en ILT/RDW - voor een heldere aanwijzing aan reizigers
 - hoe in het voertuig invulling te geven aan de richtlijnen RIVM (gepaste afstand in OV);
 - het gebruik van station en perron
- 3) A. Het kabinet kiest er voor om niet medische mondkapjes zijn per 1 juni verplicht te stellen voor reizigers in het openbaar vervoer. (VRAAGPUNT kind <12 jr)
B. Voor personeel wordt niet medische mondkapjes aangevuld met spatschermen.
C. Voor BOA wordt er een werkwijze gehanteerd conform richtlijn politie (HULP-KIT)
D. Dit betreft onderdeel van breder pakket waaronder desinfectie en testen voor personeel klachten

Beslispunten NOVB / MCCB (2)

- 4) A. Vervoerders zorgen voor communicatie en instructie richting personeel over beschermingsmiddelen
B. NKC zorgt voor algemene communicatie richting het publiek over niet medische mondkapjes

- 5) A. Bij niet dragen mondkapjes zal in eerste verzocht worden om het OV te verlaten, ultimo zal er een passende boete worden gegeven
B. het kabinet draagt zorg voor noodzakelijke verankering daartoe

- 6) Beperking vervoer en spreiding is noodzakelijk en betreft kabinetsbrede opgave. Het volgende wordt afgesproken:

A. Basis uitgangspunten communicatie blijven overeind (zoveel mogelijk thuis werken, OV voor noodzakelijke reizen)

B. Voor Onderwijs worden de volgende afspraken gemaakt:

- VO gaat beperkt open per 1 juni en doet in beginsel geen beroep op OV
- MBO zal gedeeltelijk open gaan per 15 juni en zal voor praktijklessen en examens beperkt (20% van reguliere capaciteit) beroep doen op OV tijdens de daluren (11.00-15.00 uur)
- IenW en OCW doen gezamenlijk een voorstel voor mogelijkheden HO of openstelling per 15 juni mogelijk is

C. EZK zal via VNO-NCW en MKB inzetten op verstandig gebruik mobiliteit en spreiding.

11.1 10.2g

D. Rijksoverheid/decentrale overheden/ waterschappen maken nadere afspraken volgens de lijn; kantoor werk is thuiswerk

E. Met OCW wordt gekeken naar spreiding van bezoek culturele instellingen

Beslispunten NOVB / MCCB (3)

- 7) Half juni zal op basis van monitoring gekeken worden naar eventuele verdere uitbreiding van de bezetting van het openbaar vervoer en het lange termijn perspectief.
- 8) Vervoerders zullen – in overleg met lokaal gezag - bezien hoe extra inzet te plegen op instap ondersteuning en vliegende brigade teams, zodat de sociale veiligheid in het OV meer geborgd wordt
- 9) De politie wordt gevraagd om het openbaar vervoer voldoende prioriteit te geven (noodhulp)
- 10) Financiën en IenW werken samen met betrokken partijen de contouren van het financiële pakket voor de vervoerders uit
- 11) Via EZK wordt een uitvraag gedaan voor productie van voldoende niet medische mondkapjes

ICCB – v2

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

ICCb0506G

Stapsgewijze verruiming

Departementaal vertrouwelijk

NCTV

Stap 0: beheerst en georganiseerd

Toestaan en openen van:

- Sectoren die niet vanuit overheidswege gesloten zijn, die vallen binnen de bevoegdheid van de veiligheidsregio's of die autonoom kunnen beslissen tot openstelling (A-sectoren).
- Te denken valt aan:
 - Winkels
 - Dierentuinen
 - Pretparken
 - Natuurparken
 - Buiten zwemgelegenheden
 - Vakantieparken met individuele sanitaire voorzieningen;

Voorwaarden:

- Implementatie van de **1,5m-maatregel**;
- Realiseren van **hygiënemaatregelen op locatie**;
- Kwetsbare groepen worden gewezen op **risico's** van gebruik van diensten binnen deze sectoren;
- Veiligheidsregio's en gemeenten maken **afspraken** met sectoren om openstelling beheerst en georganiseerd te laten verlopen. Hiervoor wordt door VNG i.s.m. de VR's een handreiking openbare ruimte opgesteld waarbij lokaal maatwerk per gemeente mogelijk blijft;
- Openstelling van sectoren met een regionale, bovenregionale of landelijke functie (w.o. dierentuinen en pretparken) mogen alleen open o.b.v. een plan die voorziet in **geen belasting** voor het OV.

Redenatie:

- Sectoren zijn nooit op last van de Rijksoverheid gesloten;
- Openstelling moet beheerst en georganiseerd gebeuren om het beroep op openbare ruimte en de mobiliteitsstromen te beperken;
- Sectoren zijn in meerdere mate in staat de RIVM-richtlijnen te implementeren en te handhaven;
- Vanuit OMT geen belemmering voor openstelling (advies d.d. 4 mei).

Stap 1: lokaal, individueel en gericht op welzijn

Toestaan en openen van:

- Samenkomsten met een maximum van **10 personen** (uitgezonderd bruiloften, uitvaarten en kerkdiensten).
- Buitensport op 1,5m voor alle leeftijdsgroepen, inclusief lesgeven (geen wedstrijden en niet douchen);
- Contactberoepen: (Para) medisch (diëtist, ergotherapeut, tandprotheticus, keuringsartsen, enz.) voor zover niet op basis van een medische indicatie;
- Contactberoepen: persoonlijke verzorging (kapper, schoonheidsspecialist, pedicure, enz.);
- Contactberoepen: alternatieve geneeswijze (masseur, acupuncturist, homeopaat, enz.);
- Contactberoepen: Rij-instructeurs;
- Bibliotheken.

Voorwaarden:

- Implementatie van de **1,5m-maatregel**;
- Aanvullend **beschermingsmaatregelen** voor contactberoepen;
- Realiseren van **hygiënemaatregelen op locatie**;
- Contactberoepen werken op basis van **reservering** en **triage**;
- Kwetsbare groepen worden **ontmoedigd** om gebruik te maken van contactberoepen.

Redenatie:

- Sectoren zijn lokaal georiënteerd;
- Mobiliteit gericht op “bestemmingsverkeer”;
- Veelal bereikbaar via fiets of te voet (beperkt beroep op OV);
- Gericht op individueel gebruik of beoefening;
- Beperkt beroep op de openbare ruimte;
- Sectoren zijn in meerdere mate in staat de RIVM-richtlijnen te implementeren en te handhaven;
- Grote sociale impact;
- Sectoren gericht op welzijn;
- Vanuit OMT geen belemmering voor toestaan en openen van buitensport, contactberoepen en bibliotheken (advies d.d. 4 mei).

Stap 2A: lokaal, regionaal en kleinschalig

Toestaan en openen van:

- Terrassen (**zitplaatsen**);
- Bioscoopzalen tot een maximum van **30 personen, geplaatst en met reservering**;
- Restaurants en cafés tot een maximum van **30 personen, geplaatst en met reservering**;
- Musea;
- Culturele instellingen tot een maximum van **30 personen**;
- Voortgezet onderwijs (**gedeeltelijk**).

Voorwaarden:

- Implementatie van de **1,5m-maatregel**;
- Realiseren van **hygiënemaatregelen op locatie**;
- Werk op basis van **reservering** en **triage** (m.u.v. terrassen en voortgezet onderwijs);
- Aansturen op **lokaal gebruik** van geopende voorzieningen (nader overleg met gemeenten en veiligheidsregio's nodig).
- De belasting van het **voortgezet onderwijs** op het openbaar vervoer moet beheerst worden (d.m.v. afspraken tussen vervoersregio, veiligheidsregio en instellingen).
- In geval van **horecaconcentratiegebieden** wordt door lokaal bestuur, i.o.m. horecaondernemers en politie, bezien of additionele regulering noodzakelijk is (o.a. met het oog op aanzuigende werking).

Redenatie:

- Gehanteerd maximum houdt beroep op de openbare ruimte en de mobiliteitsstromen beheersbaar;
- Gehanteerd maximum gelijkgeschakeld aan huidige maximum voor bruiloften, begrafenissen en kerkdiensten;
- Gehanteerd maximum is opmaat naar 100 personen per 1 juli;
- Sectoren zijn lokaal georiënteerd;
- Groepsvorming moet voorkomen worden;
- Sectoren zijn in meerdere mate in staat de RIVM-richtlijnen te implementeren en te handhaven;
- Beperkt recreatief (sociale functie).

Stap 2B: (boven)regionaal onderwijs

Toestaan en openen van:

- Examens en praktijkonderwijs op het middelbaar beroepsonderwijs (mbo);

Voorwaarden:

- Implementatie van de **1,5m-maatregel**;
- Er worden afspraken gemaakt over **gebruik OV**;
- Intensiveer en realiseer **hygiënemaatregelen op locatie**;

- *N.B. De heroverweging van de 50% openstelling van het **primair onderwijs en de kinderopvang** op basis van onderzoek van RIVM en in Duitsland en Scandinavische landen kan meelopen in deze besluitvorming.*
- *N.B. Het besluit over examens en praktijkonderwijs op het **hoger onderwijs** (ho) kan meelopen in deze besluitvorming.*

Redenatie:

- Onderwijsinstellingen (niet PO) zijn veelal (boven)regionaal georiënteerd;
- Vanwege maatschappelijke impact heeft het beroep dat openstelling van het mbo en ho heeft op de vervoerscapaciteit en mobiliteit voorrang;
- Mobiliteit moet nog steeds gericht zijn op "bestemmingsverkeer";
- Het is van belang om leerlingen en studenten van het mbo en ho in de gelegenheid te stellen om verdere studievertraging te voorkomen;
- Sectoren zijn in meerdere mate in staat de RIVM-richtlijnen te implementeren en te handhaven.

Stap 3: verder hervatten openbare leven

Toestaan en openen van:

- Campings en vakantieparken met gemeenschappelijke voorzieningen;
-
- Bioscoopzalen tot een maximum van **100 personen, geplaatst en met reservering**;
- Restaurants en cafés tot een maximum van **100 personen, geplaatst en met reservering**;
- Culturele instellingen tot een maximum van **100 personen**;
- Georganiseerde samenkomsten (kerkdiensten, bruiloften, repetities, congressen en uitvaarten) tot een maximum van **100 personen**.

N.B. Op basis van modelleren van het RIVM en een OMT-advies kan bepaald worden of verhoging van het maximum aantal bezoekers op **1 juli of 1 augustus** kan plaatsvinden.

Voorwaarden:

- Implementatie van de **1,5m-maatregel**;
- Realiseren van **hygiënemaatregelen op locatie**;
- Werk op basis van **reservering** en **triage**.

Redenatie:

- Maximum wordt gelijkgesteld aan huidig maximum ten behoeve van continuering van de dagelijkse werkzaamheden van instellingen, bedrijven en andere organisatie;
- Gehanteerd maximum houdt beroep op de openbare ruimte en de mobiliteitsstromen beheersbaar;
- Biedt beheerst ruimte aan het verder hervatten van het openbare leven;
- In mindere mate in staat RIVM-richtlijnen te implementeren;
- Kans op groepsvorming is gemiddeld of gemiddeld te reguleren (belasting openbare ruimte).

Stap 4: recreatief

Toestaan en openen van:

- Sauna's & wellness;
- Coffeeshops;
- (Verenigings)kantines;
- Binnensport (alle leeftijden, incl. wedstrijden, maar zonder publiek)
- Buitensport, w.o. betaald voetbal (alle leeftijden, incl. wedstrijden, maar zonder publiek);
- Fitnessclubs en sportscholen*;
- Contactberoepen (sekswerkers);
- Casino's en speelhallen.

*Er wordt nog overlegd met de branche.

Voorwaarden:

- Implementatie van de **1,5m-maatregel** (zoveel als mogelijk);
- Realiseren van **hygiënemaatregelen op locatie**.

Redenatie:

- Sectoren kunnen pas worden vrijgegeven in stap 4 omdat deze in mindere mate in staat zijn om de RIVM-richtlijnen te implementeren;
- Sectoren zijn in hoge mate recreatief;
- Sectoren hebben lagere maatschappelijke impact.
- Openstelling van sectoren brengt aanvullend risico in verspreiding van het virus met zich mee.

Stap 5: opheffen ge- en verboden

Toestaan en openen van onder meer:

- Evenementen zonder maximum;
- Terrassen zonder maximum;
- Bioscopen zonder maximum;
- Restaurants zonder maximum;
- Culturele instellingen zonder maximum;
- A-sectoren zonder beperkingen in omvang;
- Kantoren (opheffen van het advies 'werk zoveel mogelijk thuis').

Voorwaarden:

- N.t.b.

Redenatie:

- PM

Vorbereiding besluiten MCCb 6 mei

1. Overeenstemming over voldoende ruimte voor versoepeling maatregelen op basis van 3 ankerpunten RIVM: 1. houdbare zorg, 2. bescherming kwetsbaren, 3. zicht op verspreiding van virus
2. Per heden starten met beheerst en georganiseerd toestaan en openen van Stap 0 sectoren die niet vanuit rijkswege gesloten zijn.
3. Per 11 mei toestaan en openen van onder Stap 1 lokaal, individueel en gericht op welzijn genoemde sectoren
4. Voorwaardelijk besluiten over fasering Stap 2 en verder
5. Gebruik mond- en neus bescherming
 - A. Verplichting mond-neusbescherming in openbaar vervoer vanaf 1 juni a.s.
 - B. Het kabinet laat het aan beroepsbeoefenaars over of zij niet-medische mond-neusmasker (en/of een face-shield) gebruiken
6. Openbaar Vervoer per 1 juni start normale dienstregeling weer met ca. 40% capaciteit voor OV/ BTM (met bandbreedte). Op basis van TAXI MODEL (Links voor, rechts achter) . Medio juni opnieuw bezien.

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

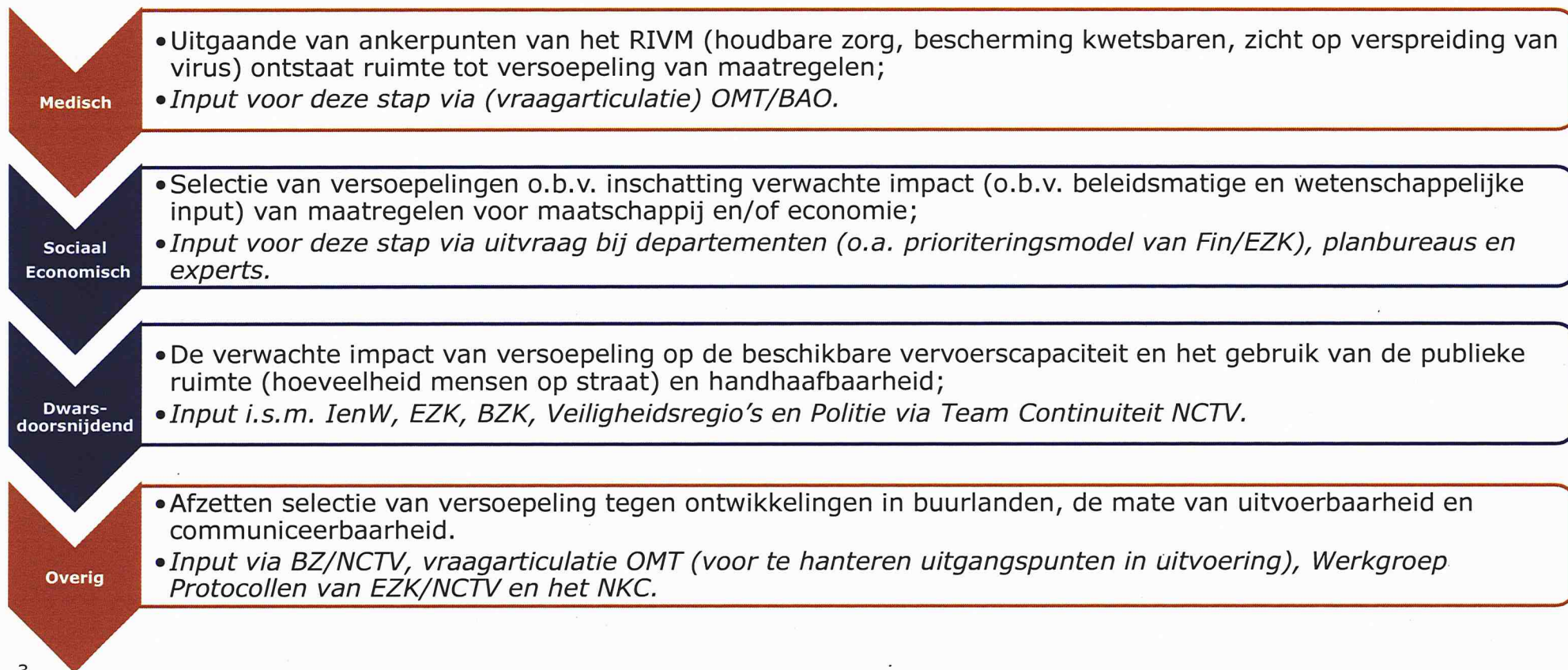
ICCb 6 mei
Besluitvorming COVID-19

Departementaal vertrouwelijk

NICTV

Afwegingskader

1. Ankerpunten RIVM ter beheersing van COVID-19

1. Acceptabele belastbaarheid van de zorg

Op 1 mei waren er iets minder dan 700 COVID-19 patiënten opgenomen op IC. Planbare zorg wordt op beperkte schaal weer opgestart.

2. Bescherming kwetsbare mensen in de samenleving

Situatie in verpleeghuizen is zorgwekkend. Beheersmaatregelen om nieuwe besmetting te voorkomen. Het aantal besmettingen in verpleeghuizen lijkt zich te stabiliseren. De komende weken zullen moeten uitwijzen of er een daling zichtbaar wordt. Verkenning en plan voorgelegd aan OMT om bezoeksregeling te verruimen.

3. Zicht op en inzicht in verspreiding van virus

Op 17 april lag R_t vlak onder de 1. er is gewerkt aan uitgebreid testbeleid, opschaling bron- en contactonderzoek is opgestart. Op 1 juni is dat op volle kracht.

Compliance is een noodzakelijke voorwaarde voor het beperken van de transmissie van COVID-19 en voor het succesvol verlopen van versoepeling van de maatregelen in de transitiefase.

De kernboodschap:

Geef elkaar de ruimte, houd 1,5 meter afstand

Vanaf maandag 11 mei kunnen we elkaar in Nederland iets meer ruimte geven, en daarbij het coronavirus onder controle te houden. Naleving van de belangrijkste maatregelen is dan wel belangrijker dan ooit.

Daarom blijft voor iedereen gelden:

- Was uw handen.
- Hoest en nies in de binnenkant van uw elleboog.
- Gebruik papieren zakdoekjes om uw neus te snuiten en gooi deze daarna weg.
- Schud geen handen.
- Houd 1,5 meter afstand (2 armlengtes) van anderen.
- Werk zoveel mogelijk thuis

Bent u ziek?

- Blijf thuis bij verkoudheidsklachten, zoals neusverkoudheid, loopneus, niezen, keelpijn, lichte hoest of verhoging tot 38 graden Celsius.
- Heeft u ook koorts en/of benauwdheid? Dan blijven ook huisgenoten thuis. Als u 24 uur lang geen klachten heeft, mag u weer naar buiten.
- Heeft u Covid19? Dan blijven u en uw huisgenoten 14 dagen thuis.

Bent u 70 jaar of ouder of heeft u een kwetsbare gezondheid?

- Wees extra voorzichtig op plaatsen waar het moeilijk is 1,5 meter afstand te houden.
- Heeft u een kwetsbare gezondheid, blijf zoveel mogelijk thuis.

2. Selectie en fasering versoepeling maatregelen

Voorgesteld besluit:

- Stap 0 beheerst en georganiseerd toestaan en open laten gaan van sectoren die niet door rijksoverheid waren gesloten
- Stap 1 lokaal, individueel en welzijn per 11 mei toestaan en open laten gaan

Voorgesteld voorwaardelijk besluit:

- Stap 2 en verder perspectief na 1 juni
- Randvoorwaardelijk is OMT advies over mogelijkheid versoepeling (3 ankerpunten)
- Effecten op dwarsdoorsnijdende thema's : OV, openbare ruimte en handhaving

Stap 0: beheerst en georganiseerd

Toestaan en openen van:

- Sectoren die niet vanuit overheidswege gesloten zijn, die vallen binnen de bevoegdheid van de veiligheidsregio's of die autonoom kunnen beslissen tot openstelling (A-sectoren).
- Te denken valt aan:
 - Winkels
 - Dierentuinen
 - Pretparken
 - Natuurparken
 - Buiten zwemgelegenheden
 - Vakantieparken met individuele sanitaire voorzieningen.

Voorwaarden:

- Implementatie van de **1,5m-maatregel**;
- Realiseren van **hygiënemaatregelen op locatie**;
- Kwetsbare groepen worden gewezen op **risico's** van gebruik van diensten binnen deze sectoren;
- Veiligheidsregio's en gemeenten maken **afspraken** met sectoren om openstelling beheerst en georganiseerd te laten verlopen. Hiervoor wordt door VNG i.s.m. de VR's een handreiking openbare ruimte opgesteld waarbij lokaal maatwerk per gemeente mogelijk blijft;
- Openstelling van sectoren met een regionale, bovenregionale of landelijke functie (w.o. dierentuinen en pretparken) mogen alleen open o.b.v. een plan die voorziet in **geen belasting** voor het OV.

Redenatie:

- Sectoren zijn nooit op last van de Rijksoverheid gesloten;
- Openstelling moet beheerst en georganiseerd gebeuren om het beroep op openbare ruimte en de mobiliteitsstromen te beperken;
- Sectoren zijn in meerdere mate in staat de RIVM-richtlijnen te implementeren en te handhaven;
- Vanuit OMT geen belemmering voor openstelling (advies d.d. 4 mei).

Stap 1: lokaal, individueel en gericht op welzijn

Toestaan en openen van:

- Samenkomsten met een maximum van **10 personen** (uitgezonderd bruiloften, uitvaarten en kerkdiensten).
- Buitensport op 1,5m voor alle leeftijdsgroepen, inclusief lesgeven (geen wedstrijden en niet douchen);
- Contactberoepen: (Para) medisch (diëtist, ergotherapeut, tandprotheticus, keuringsartsen, enz.) voor zover niet op basis van een medische indicatie;
- Contactberoepen: persoonlijke verzorging (kapper, schoonheidsspecialist, pedicure, enz.);
- Contactberoepen: alternatieve geneeswijze (masseur, acupuncturist, homeopaat, enz.);
- Contactberoepen: Rij-instructeurs;
- Bibliotheken.

Voorwaarden:

- Implementatie van de **1,5m-maatregel**;
- Aanvullend **beschermingsmaatregelen** voor contactberoepen;
- Realiseren van **hygiënemaatregelen op locatie**;
- Contactberoepen werken op basis van **reservering** en **triage**;
- Kwetsbare groepen worden **ontmoedigd** om gebruik te maken van contactberoepen.

Redenatie:

- Sectoren zijn lokaal georiënteerd;
- Mobiliteit gericht op "bestemmingsverkeer";
- Veelal bereikbaar via fiets of te voet (beperkt beroep op OV);
- Gericht op individueel gebruik of beoefening;
- Beperkt beroep op de openbare ruimte;
- Sectoren zijn in meerdere mate in staat de RIVM-richtlijnen te implementeren en te handhaven;
- Grote sociale impact;
- Sectoren gericht op welzijn;
- Vanuit OMT geen belemmering voor toestaan en openen van buitensport, contactberoepen en bibliotheken (advies d.d. 4 mei).

Stap 2A: lokaal, regionaal en kleinschalig

Toestaan en openen van:

- Terrassen (**zitplaatsen**);
- Bioscoopzalen tot een maximum van **30 personen, geplaatst en met reservering**;
- Restaurants en cafés tot een maximum van **30 personen, geplaatst en met reservering**;
- Musea;
- Culturele instellingen tot een maximum van **30 personen**;
- Voortgezet onderwijs (**gedeeltelijk**).

Voorwaarden:

- Implementatie van de **1,5m-maatregel**;
- Realiseren van **hygiënemaatregelen op locatie**;
- Werk op basis van **reservering** en **triage** (m.u.v. terrassen en voortgezet onderwijs);
- Aansturen op **lokaal gebruik** van geopende voorzieningen (nader overleg met gemeenten en veiligheidsregio's nodig).
- De belasting van het **voortgezet onderwijs** op het openbaar vervoer moet beheerst worden (d.m.v. afspraken tussen vervoersregio, veiligheidsregio en instellingen).
- In geval van **horecaconcentratiegebieden** wordt door lokaal bestuur, i.o.m. horecaondernemers en politie, bezien of additionele regulering noodzakelijk is (o.a. met het oog op aanzuigende werking).

Redenatie:

- Gehanteerd maximum houdt beroep op de openbare ruimte en de mobiliteitsstromen beheersbaar;
- Gehanteerd maximum gelijkgeschakeld aan huidige maximum voor bruiloften, begrafenissen en kerkdiensten;
- Gehanteerd maximum is opmaat naar 100 personen per 1 juli;
- Sectoren zijn lokaal georiënteerd;
- Groepsvorming moet voorkomen worden;
- Sectoren zijn in meerdere mate in staat de RIVM-richtlijnen te implementeren en te handhaven;
- Beperkt recreatief (sociale functie).

Stap 2B: (boven)regionaal onderwijs

Toestaan en openen van:

- Examens en praktijkonderwijs op het middelbaar beroepsonderwijs (mbo);

Voorwaarden:

- Implementatie van de **1,5m-maatregel**;
- Er worden afspraken gemaakt over **gebruik OV**;
- Intensiveer en realiseer **hygiënemaatregelen op locatie**;

- *N.B. De heroverweging van de 50% openstelling van het **primair onderwijs en de kinderopvang** op basis van onderzoek van RIVM en in Duitsland en Scandinavische landen kan meelopen in deze besluitvorming.*
- *N.B. Het besluit over examens en praktijkonderwijs op het **hoger onderwijs** (ho) kan meelopen in deze besluitvorming.*

Redenatie:

- Onderwijsinstellingen (niet PO) zijn veelal (boven)regionaal georiënteerd;
- Vanwege maatschappelijke impact heeft het beroep dat openstelling van het mbo en ho heeft op de vervoerscapaciteit en mobiliteit voorrang;
- Mobiliteit moet nog steeds gericht zijn op "bestemmingsverkeer";
- Het is van belang om leerlingen en studenten van het mbo en ho in de gelegenheid te stellen om verdere studievertraging te voorkomen;
- Sectoren zijn in meerdere mate in staat de RIVM-richtlijnen te implementeren en te handhaven.

Stap 3: verder hervatten openbare leven

Toestaan en openen van:

- Campings en vakantieparken met gemeenschappelijke voorzieningen;
-
- Bioscoopzalen tot een maximum van **100 personen, geplaatst en met reservering**;
- Restaurants en cafés tot een maximum van **100 personen, geplaatst en met reservering**;
- Culturele instellingen tot een maximum van **100 personen**;
- Georganiseerde samenkomsten (kerkdiensten, bruiloften, repetities, congressen en uitvaarten) tot een maximum van **100 personen**.

N.B. Op basis van modellering van het RIVM en een OMT-advies kan bepaald worden of verhoging van het maximum aantal bezoekers op **1 juli of 1 augustus** kan plaatsvinden.

Voorwaarden:

- Implementatie van de **1,5m-maatregel**;
- Realiseren van **hygiënemaatregelen op locatie**;
- Werk op basis van **reservering** en **triage**.

Redenatie:

- Maximum wordt gelijkgesteld aan huidig maximum ten behoeve van continuering van de dagelijkse werkzaamheden van instellingen, bedrijven en andere organisatie;
- Gehanteerd maximum houdt beroep op de openbare ruimte en de mobiliteitsstromen beheersbaar;
- Biedt beheerst ruimte aan het verder hervatten van het openbare leven;
- In mindere mate in staat RIVM-richtlijnen te implementeren;
- Kans op groepsvorming is gemiddeld of gemiddeld te reguleren (belasting openbare ruimte).

3. Dwarsdoorsnijdend: Gebruik mond-neusbescherming

Besluit: Verplichting niet-medische mond-neusbescherming in openbaar vervoer vanaf 1 juni a.s.

- OMT: Het advies is geen algemeen gebruik van niet-medische mondneusmaskers in de publieke ruimte daar waar het mogelijk is anderhalve meter afstand te bewaren. Het OMT stelt dat gebruik van niet-medische mondneusmaskers overwogen kan worden in die settings waar het niet mogelijk is om anderhalve meter afstand te houden en triage toe te passen.
- In het OV kan de afstand van anderhalve meter niet worden gehandhaafd (zeker wanneer het drukker wordt) en kan er sprake zijn van vele contacten op een zeer korte afstand en mogelijk gedurende langere tijd. Ook is daar niet de mogelijkheid om triage op klachten toe te passen. De instroom van klanten kan niet gereguleerd worden. Dit maakt dat deze omstandigheden een ander risico met zich meebrengen (dan bijv bij contactberoepen).
- De verplichting zal worden geregeld via een aanwijzing op basis van art 7 WPG en een nadere uitwerking in de noodverordening.
- Reizigers in het OV zijn zelf verantwoordelijk voor (het verkrijgen van) mond-neusbescherming, evenals OV bedrijven mbt hun personeel.

Instemmen met de lijn: Het kabinet laat het aan beroepsbeoefenaars over of zij niet-medische mond-neusmasker (en/of een face-shield) gebruiken

- OMT zou het aan beroepsbeoefenaars overlaten om niet-medische mond-neusmasker (en/of een face-shield) te gebruiken. Het dragen van een niet-medisch mond-neusmasker kan in dit geval gezien worden als het sluitstuk van (arbeids)hygiënische maatregelen om overdracht van COVID-19 te voorkómen in een situatie waarin de 1,5 meter afstand niet aangehouden kan worden.
- Het OMT heeft een afwegingskader vastgesteld voor veilig werken bij contactberoepen met maatregelen om het risico op overdracht van het virus tussen de beroepsbeoefenaar en de cliënt te minimaliseren. Beroepsgroepen kunnen op basis van dit afwegingskader sectorspecifieke protocollen uitwerken. Triage van klanten op basis van risico-inschatting is een belangrijke maatregel, aanvullende fysieke maatregelen zijn toepasbaar (hygiënemaatregelen en soms fysieke barrières zoals schermen) en er is sprake van 1 op 1 contact. De instroom van klanten kan worden gereguleerd.
- Indien de vraag naar medische beschermingsmiddelen met dit besluit toch ook vergroot, zal worden nagedacht over een terugvaloptie, zoals een verbod op medische mondmaskers buiten de zorg.

3. Dwarsdoorsnijdend: OV besluitvorming

Per 1 juni normale dienstregeling naar verwachting op ca. 40% capaciteit voor OV/ BTM (met bandbreedte). Op basis van TAXI MODEL (Links voor, rechts achter)

- 1,5 meter afstand in openbare ruimte blijft regel;
- 1,5 meter in OV is niet altijd te garanderen, daarom mond en neusbescherming in combinatie met goede communicatie voor personeel (BOA's / conducteurs) en reiziger;
- Omdat van triage geen sprake kan zijn ligt verplichting in de rede. De verplichting per 1 juni zal worden geregeld via een aanwijzing op basis van art 7 WPG en een nadere uitwerking in de noodverordening.

Randvoorwaarden:

- Beperking vervoer en spreiding is noodzakelijk en betreft kabinetsbrede opgave.
- Als onderdeel breed pakket, w.o.: personeel op voorrangslIJst testen;
- Financiën en IenW werken samen met betrokken partijen de contouren uit van de Beschikbaarheidsvergoeding OV;
- Productie, inkoop en distributie worden opgepakt door EZK;

3. Dwarsdoorsnijdend: Toezicht en Handhaving

- sectoren en bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor toezicht en handhaving van de maatregelen
- wanneer dit niet afdoende blijkt, volgt inzet van reguliere toezicht en handhavende instanties
- bij excessen en in de publieke ruimte zal politie optreden

4. Overig

Afzetten selectie van versoepeling tegen ontwikkelingen in buurlanden, de mate van uitvoerbaarheid en communiceerbaarheid.

Buitenland:

- Aandachtspunt is het grensverkeer. Vooralsnog heeft België de **grenzen tm 8 juni gesloten**.

Uitvoerbaarheid:

- Differentiatie regionaal / lokaal (handhaafbaarheid)

Communiceerbaarheid:

- Communicatieboodschappen zijn afgestemd en uitgewerkt door NKC. Zie ook kernboodschap

Kernboodschap

Geef elkaar de ruimte, houd 1,5 meter afstand

Vanaf maandag 11 mei kunnen we elkaar in Nederland iets meer ruimte geven, en daarbij het coronavirus onder controle te houden. Naleving van de belangrijkste maatregelen is dan wel belangrijker dan ooit.

Daarom blijft voor iedereen gelden:

- Was uw handen.
- Hoest en nies in de binnenkant van uw elleboog.
- Gebruik papieren zakdoekjes om uw neus te snuiten en gooi deze daarna weg.
- Schud geen handen.
- Houd 1,5 meter afstand (2 armlengtes) van anderen.
- Werk zoveel mogelijk thuis

Bent u ziek?

- Blijf thuis bij verkoudheidsklachten, zoals neusverkoudheid, loopneus, niezen, keelpijn, lichte hoest of verhoging tot 38 graden Celsius.
- Heeft u ook koorts en/of benauwdheid? Dan blijven ook huisgenoten thuis. Als u 24 uur lang geen klachten heeft, mag u weer naar buiten.
- Heeft u Covid19? Dan blijven u en uw huisgenoten 14 dagen thuis.

Bent u 70 jaar of ouder of heeft u een kwetsbare gezondheid?

- Wees extra voorzichtig op plaatsen waar het moeilijk is 1,5 meter afstand te houden.
- Heeft u een kwetsbare gezondheid, blijf zoveel mogelijk thuis.

Voorkom drukte en geef elkaar de ruimte

- Samenkomsten zijn toegestaan tot maximaal 10 mensen (ongeacht leeftijd).
- Zorg wel dat u altijd op 1,5 meter afstand van anderen kan blijven.
- Is dat niet mogelijk, ga dan ergens anders heen.

Scholen

- Scholen in het basisonderwijs, inclusief het speciaal (basis)onderwijs, de dag- en gastouderopvang openen op 11 mei.

Sport en spel

- Kinderen tot en met 12 jaar kunnen zowel binnen als buiten samen sporten, bewegen en activiteiten volgen.
- Alle andere leeftijdsgroepen kunnen buiten sporten en bewegen op 1,5 meter afstand, inclusief lesgeven (geen wedstrijden en niet douchen na afloop).

Contactberoepen

- Het uitoefenen van contactberoepen is weer mogelijk, met uitzondering van sexwerkers.
- Het werk wordt zoveel mogelijk op anderhalve meter afstand georganiseerd.
- Er wordt gewerkt op afspraak, waarbij medewerker en klant samen in een 'fitgesprek' bespreken of het bezoek een risico oplevert.
- Onder contactberoepen wordt verstaan: opticiens & audiciens, rij-instructeurs, (para)medische beroepen (diëtist, masseur, ergotherapeut, tandprotheticus, enz.), medewerkers in uiterlijke verzorging (kapper, schoonheidsspecialist, pedicure, enz.) en alternatieve geneeswijzen (acupuncturist, chiropractor, homeopaat).

Locaties met bezoekers

- Bibliotheken open hun deuren weer voor publiek en nemen maatregelen zodat bezoekers 1,5 meter afstand tot elkaar kunnen houden.
- Veiligheidsregio's en gemeenten kunnen afspraken maken om onder meer dierentuinen en pretparken te openen, zolang dat geen belasting vormt voor de openbare ruimte en het openbaar vervoer.

Openbaar vervoer

- Gebruik alleen het openbaar vervoer als dat echt nodig is, vermijd de spits en geef elkaar de ruimte.

Hoofdpijnen juridische status protocollen

- Protocollen hebben geen juridische status. De basis blijft de aanwijzing op basis van de Wpg / noodverordeningen. Protocollen zijn een uitwerking van wat in de noodverordening staat.
- Protocollen dienen als hulpmiddel.
- Protocollen worden niet ter goedkeuring voorgelegd aan overheid (wordt wel een advies op gegeven). Het blijft een verantwoordelijkheid van de sectoren zelf.
- Waar mogelijk toezicht en handhaving (door Inspecties) op grond van sectorale wetgeving.
- Bij overtreding noodverordening handhaving door politie, boa's en toezichthouders.

Hoofdlijnen juridische status protocollen

Het ICCB wordt gevraagd om:

- Doorgeleiden van de volgende sheet ter accordering in MCCb.
- In te stemmen met de volgende communicatielijn:
MP heeft in het Kamerdebat van 22 april aangegeven dat het van belang is dat er protocollen zijn, maar dat de overheid een protocol niet gaat goedkeuren.

Hoofdpijnen juridische status protocollen

- Protocollen hebben geen juridische status. De basis blijft de aanwijzing op basis van de Wpg / noodverordeningen. Protocollen zijn een uitwerking van wat in de noodverordening staat.
- Protocollen dienen als hulpmiddel.
- Protocollen worden niet ter goedkeuring voorgelegd aan overheid (wordt wel een advies op gegeven). Het blijft een verantwoordelijkheid van de sectoren zelf.
- Waar mogelijk toezicht en handhaving (door Inspecties) op grond van sectorale wetgeving.
- Bij overtreding noodverordening handhaving door politie, boa's en toezichthouders.

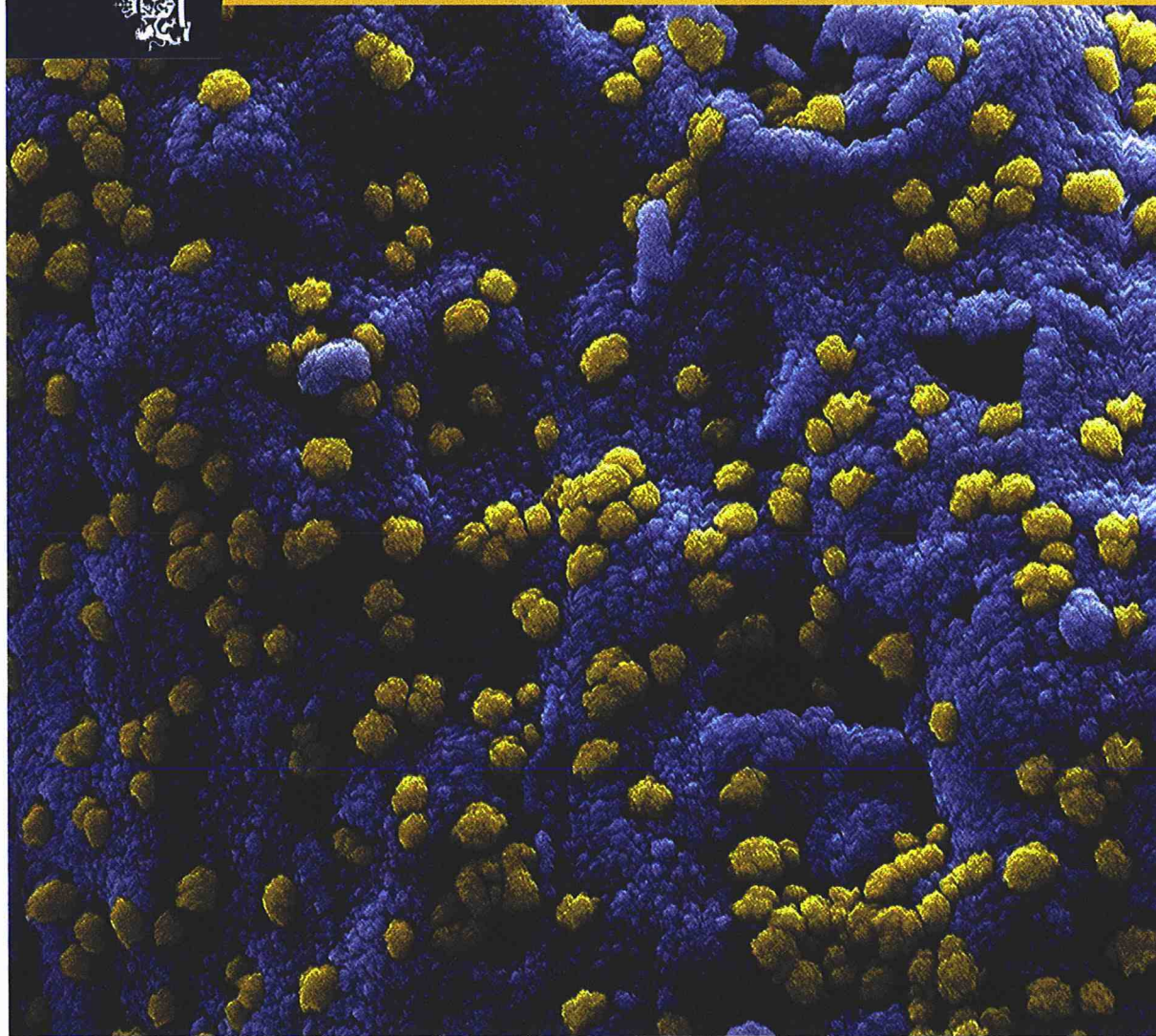

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

ICCb0506M

OMT-advies 4 mei

Jaap Van Dissel

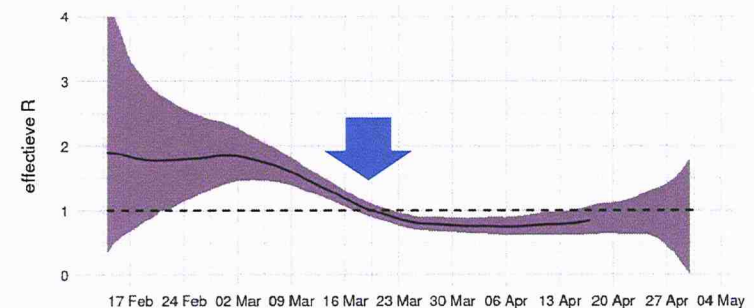
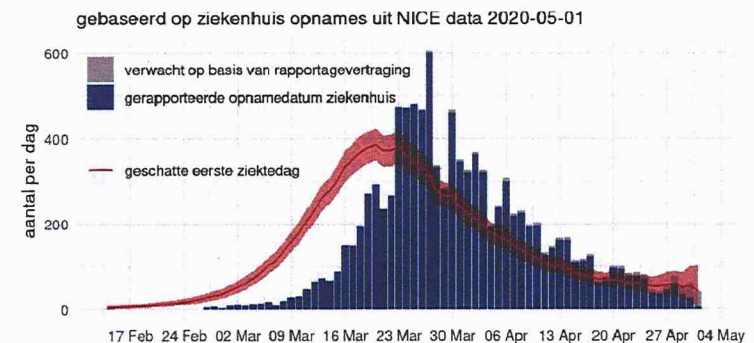
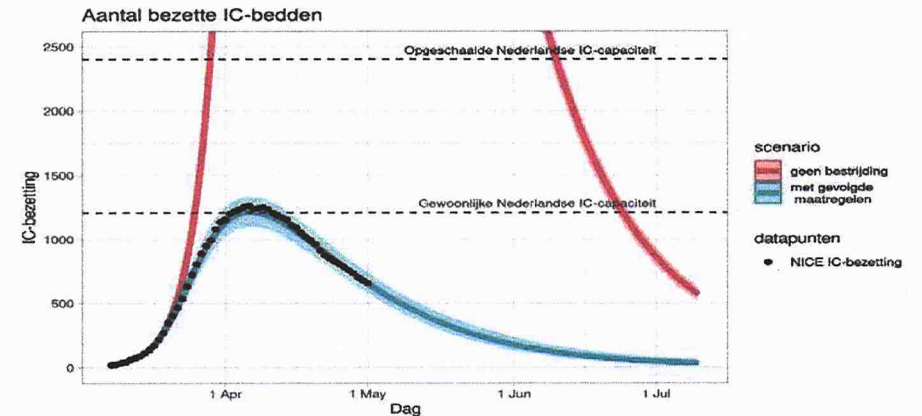

COVID-19

actuele situatie

- > R_t sinds ~16 maart < 1
- > circa 25.000 besmettelijke personen in NL op 13 april
- > Google transport: nog steeds afname mobiliteit maar minder dan in het begin van 'intelligent lockdown'
- > op 1 mei iets minder dan 700 mensen op IC
- > op 11 mei verwachting < 500 COVID-19-patiënten op IC

Testbeleid, bron/contactopsporing, monitoring

OMT (20 april):

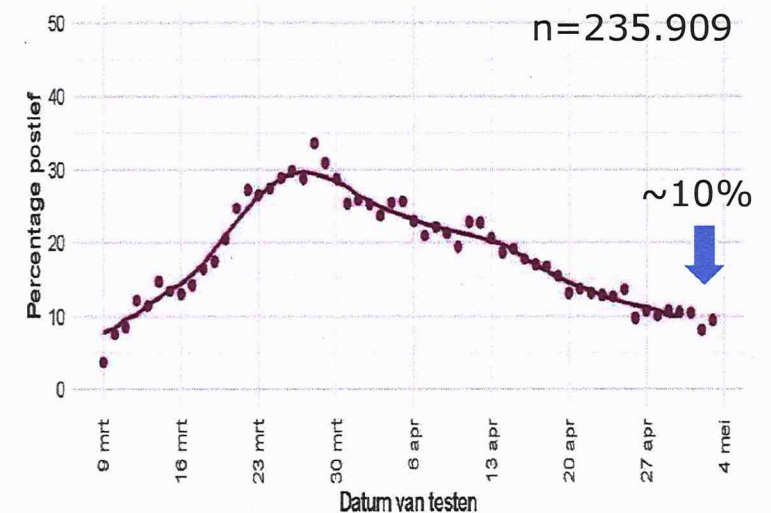
versoepeling mogelijk indien

- voldoende testcapaciteit
- voldoende capaciteit bron- en contactopsporing
- monitoringsprogramma voor effecten versoepeling

OMT (4 mei)

- versoepeling bij lage incidentie (= aantal nieuwe infecties/dag), afhankelijk van geschat aantal actuele besmettingen in Nederland en geschatte R_t

Percentage van personen dat getest is op SARS-CoV-2, met een positieve testuitslag, gemeld door de virologische laboratoria^{10,11}.

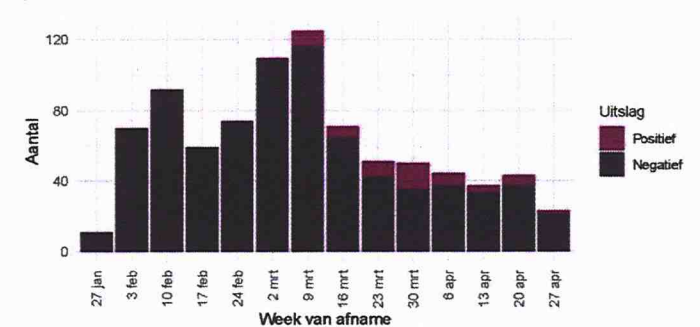

Testbeleid, bron/contactopsporing, monitoring

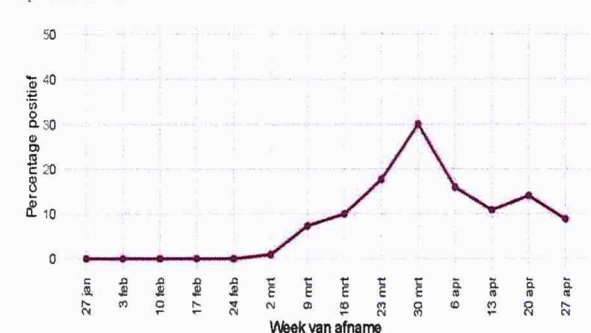
- › OMT stelt protocol bron- en contactopsporing vast
 - in surveillance aanhouden: besmettelijke periode van 2 dagen vóór ontstaan klachten tot 24 uur na klachtenvrij
 - huisgenoten van bevestigde patiënten: 2 weken in quarantaine

- › OMT stemt in met voorstel voor monitoring
 - uitbreiden sentinel surveillance NIVEL/RIVM
 - toevoegen serologische aan virologische surveillance

Aantal personen met een acute respiratoire infectie dat getest is op SARS-CoV-2^{12,13,14}.

Percentage patiënten met een acute respiratoire infectie dat positief getest is op SARS-CoV-2^{13,14,15}.

Contactberoepen

- › OMT stelt afwegingskader 'Veilig werken bij contactberoepen' vast
 - o.b.v. afwegingskader kunnen sectorspecifieke protocollen uitgewerkt worden
 - kern:hygiënemaatregelen én triage (beroepsbeoefenaar vraagt naar klachten)
 - geen persoonlijke beschermingsmiddelen (maskers, handschoenen) nodig

echter:

- › OMT acht pre-symptomatische besmetting mogelijk maar ziet de bijdrage hiervan als beperkt
- › hoewel internationale wetenschappelijke consensus ontbreekt laat OMT ruimte voor gebruik niet-medisch mondneusmasker (en/of face-shield) door beroepsbeoefenaar

OMT schat risico van opheffen verbod op contactberoepen voor belasting van de zorg als beheersbaar

Mondneusmaskers – conclusies OMT

Literatuur m.b.t. effectiviteit niet-medische mondneusmaskers in openbare ruimte is niet eenduidig en spreekt elkaar tegen

- › maskers beschermen de drager slechts in zeer beperkte mate tegen oplopen besmetting
- › maskers voorkomen mogelijk enigszins verspreiding door pre-symptomatische patiënten
- › maskers zijn niet geschikt als alternatief voor 'anderhalve meter', hygiënemaatregelen en thuisisolatie van patiënten
- › maskers kunnen aandacht voor maatregelen versterken
- › maskers kunnen gevoel van schijnveiligheid creëren waardoor andere maatregelen minder goed opgevolgd worden

Mondneusmaskers in Europa

- › Vrijwel alle landen reserveren medische maskers voor de zorg!
- › Wetenschappelijk bewijs ontbreekt voor stelling dat gebruik (niet-medische) maskers in openbare ruimte besmetting voorkomt (cf WHO/ECDC):
 - België, Denemarken, Italië, Luxemburg, Oostenrijk, Spanje, VK, Zweden, Zwitserland, Duitsland
- › Landen die gebruik verplichten noch aanraden
 - Denemarken, VK, Zweden en Zwitserland
- › Landen die gebruik verplichten in OV en daar waar 1 of 1,5 m niet mogelijk is:
 - België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Oostenrijk, Spanje

Mondneusmaskers – adviezen OMT

- › Medische maskers reserveren voor gebruik in de zorg
- › OMT adviseert geen algemeen gebruik van niet-medische maskers in de openbare ruimte waar 1,5 m of triage mogelijk is
- › geen richtinggevend positief advies voor gebruik niet-medische maskers daar waar 1,5m of triage niet mogelijk is wegens gebrek aan eenduidig bewijs
- › OMT stelt daarom dat waar 1,5m en triage niet mogelijk is, het gebruik van niet-medische maskers overwogen kan worden

OV en mobiliteit

- › Norm blijft: bescherm de ander door thuis te blijven bij klachten en hygiëne toe te passen
 - dit sluit risico van pre-symptomatische besmetting niet uit, hoe beperkt ook
 - geen wetenschappelijke consensus dat gebruik niet-medische mondkmaskers in OV deze overdracht beperkt
- › OMT kan gebruik masker aanraden noch afraden
- › OMT laat ruimte voor toepassing op grond van meldingen van enig effect op beperken besmetting bij juist gebruik door persoon die besmettelijk is
- › OMT adviseert werknemers in het OV voor wie 1,5m niet te borgen is en frequent of langdurig blootgesteld worden aan contact om niet-medische mondkmaskers (en/of face-shield) te overwegen

Bezoekregeling verpleeghuizen

- › OMT 20 april:
 - bezoekregeling nog niet aanpassen want dit vergroot kans op besmetting bewoners en op introductie en verspreiding virus in verpleeghuizen
- › OMT 4 mei:
 - Voorstel gefaseerde en gecontroleerde versoepeling bezoekregeling besproken
 - In voorstel worden risico's afgewogen tegen belang van het kunnen ontvangen bezoek
 - OMT stelt dat versoepeling bezoekregeling onvermijdelijk risico oplevert maar dat het voorstel weloverwogen is en de aanpak risico's minimaliseert
 - OMT veronderstelt dat voordelen opwegen tegen risico's en steunt het plan met enkele kanttekeningen (zoals ook verwoord in bijlage Verenso).

Vergroten publieke ruimte

Batch 0

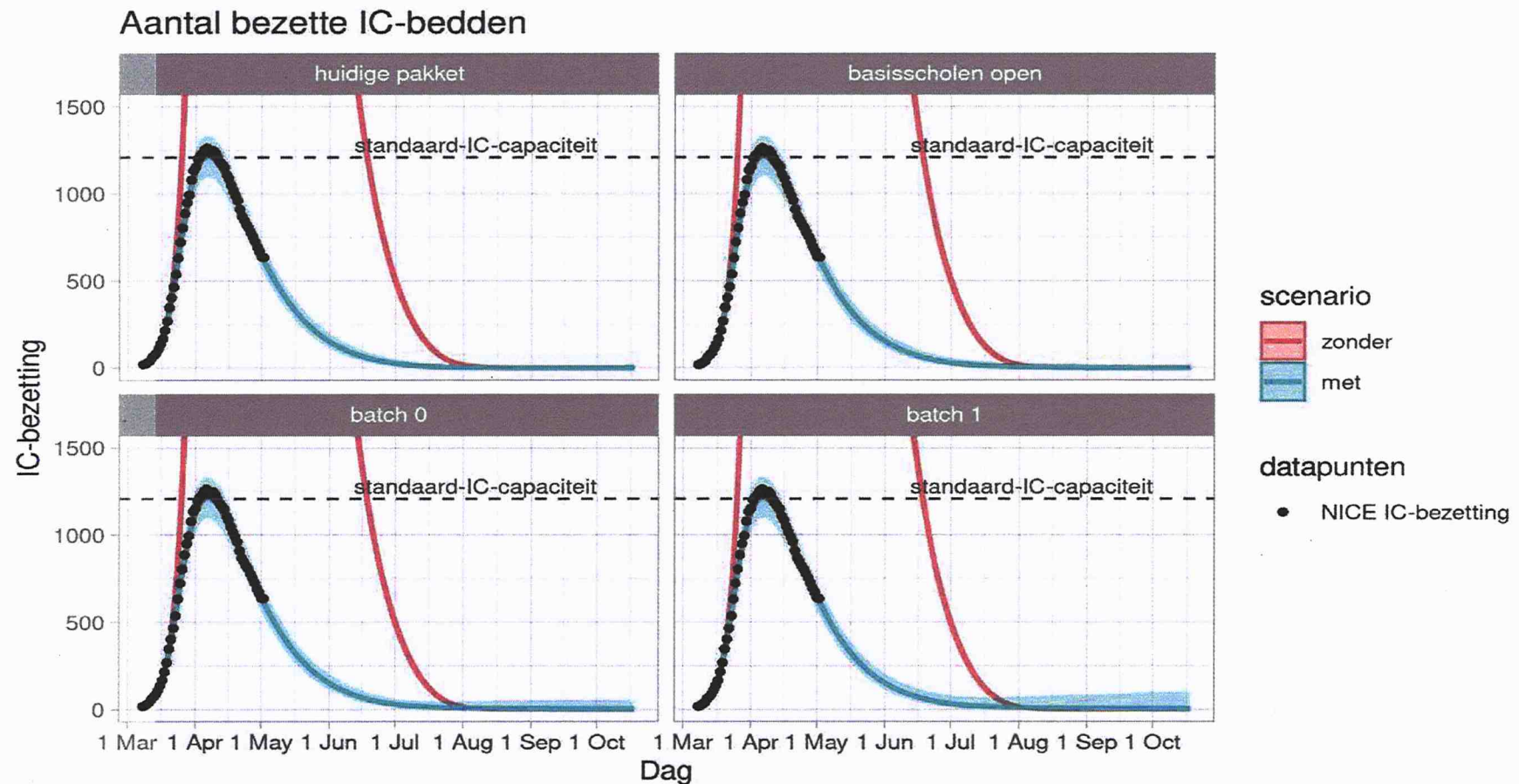
- › Sectoren die zelf kunnen heropenen, of die door veiligheidsregio's kunnen worden heropend:
 - winkels
 - markten
 - dierentuinen, pretparken, natuurparken
 - vakantieparken (eigen toilet, badkamer)
 - buitenzwembaden
 - rechtspraak
- › → OMT acht risico beheersbaar

Batch 1

- › Sectoren met lokale impact:
 - non-contact sporten
 - contactberoepen
 - bibliotheken
- › → OMT acht risico beheersbaar

Vergroten publieke ruimte - simulaties

Adviezen over besmettelijkheid van FMS en RIVM

› De FMS-leidraden:

- “Persoonlijke bescherming in de (poli)klinische setting vanwege SARS-CoV-2”,
- “Medische procedures die infectieuze aerosolen genereren met SARS-CoV-2”
- “Niet meer besmettelijk na COVID-19 infectie”

zijn aangenomen met enige kanttekeningen m.b.t. het besmettingsrisico van feces die nader moeten worden uitgezocht.

› Het RIVM-advies:

- “Besmettelijkheid en einde isolatie na COVID-19”

is aangenomen.